

גדה למנחת שבת ושני וחמישי

וזאת הברכה

תפסיר רס"ג

לג א וזאת הברכה אשר
ברך משה איש האלהים
את בני ישראל לפני
מותו: ודא ברכתא. דברוך משה.
נביא דיי ית בני ישראל. קדם מותיה:
ב ויאמר יהוה מסני בא

לג א) ודאי אלברכאת אלדי
בארך בהא מוסי רסול אללה
בני אסראיל. קבל מותה:
ב) וקאל. אללהם אלדי תגלא
לנא מן טור סיני. ואשרק
בנורה מן גבל שעיר. ולווח בה
מן גבל פארן. ואתא רבואת
אלקודס. בשריעה נור מן ימינה
להם: ג) ואחתבא איציא

וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה
מרבבת קדש מימינו (כ' אשדת) אש דת למו: ואמר.
יי. מסיני אתגלי וזיהור יקריה משעיר אתחזי לנא. אתגלי בגבורתיה
על טורא דפארן. ועמיה רבות קדישין. כתב ימיניה. מגו אישתא
אורייתא יהב לנא: ג אף חבב עמים כל קדשיו בידך

— כ"י —

ישמעאל שיקבלוהו, ולא רצו: ואתה. לישראל:
מרבבת קדש. ועמו מקצת רבבות מלאכי
קדש. ולא כלם ולא רבם. ולא בדרך בשר ודם
שפראה כל כבוד עשרו ותפארנו ביום חפתו:
אש דת. שהיתה כתובה מאז לפניו באש
שחורה על גב אש לבנה. נתן להם בלוחות
כתב יד ימינו. דבר אחר, אש דת פתרגומו,
שנתנה להם מתוך האש: ג אף חבב עמים.
גם חבה יתרה חבב את השבטים. כל אחד
ואחד קרוי עם, שהרי בגימין לבדו הנה עתיד
להולד כשאמר הקדוש ברוך הוא ליעקב
(בראשית לז, יא) גוי וקהל גוים יהיה ממך:
כל קדשיו בידך. נפשות הצדיקים הגנוזות

לג 6 וזאת הברכה וגוי לפני מותו. סמוך
למיתתו שאם לא עכשיו, אימתי: ב ויאמר
ה' מסיני בא. פתח תחלה בשבחו שלמקום
ואחר כך פתח בצרכיהם של ישראל. ובשבח
שפתח בו, יש בו הזכרת זכות לישראל, וכל
זה דרך רצוני הוא, כלומר כדאי הם אלו
שתחול עליהם ברכה: מסיני בא. יצא
לקראתם כשפאו להתיצב בתחתית הקר
כדתן היוצא להקביל פני כלה, שנאמר
(סמות יט, י) לקראת האלהים, למדנו שיצא
בנגדם: וזרח משעיר למו. שפתח לבני
עשו שיקבלו את התורה ולא רצו: הופיע.
להם: מהר פארן. שהלך שם ופתח לבני

וזלק הדקדוק: ואתה מרבבת קדש. השוא שבכ"ת נח כי החירק שברי"ש תנועה קטנה

ופשוט (ועי"ל בתלים ג):

תפסיר רס"ג

שעבא. פגמיע כ'ואצ'הם פי טאע'תד. ו'הם יקפון את'ארך. ו'יתנאקלון כלמאתך: ד) אללהם אלד'י אמר לנא מוסי באלתורייה. פגע'להא וראת'ה לגוקה' יעקוב: ה) וכאן מלכא פי אלמוצוף. חין תגתמע אליה. רויסאה וסאיר אסבאטה: ו) אסאלך אן יחיא אל ראובן ולא ימות. ולא יציר

וְהֵם תָּכֹן לְרִגְלֶךָ יִשָּׂא

מִדְּבַרְתֶּיךָ: אֵף חֲבִיבֹנִין לְשִׁבְטֵי־א.

כָּל קְדִישׁוֹהֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוֹרָא אֲפִיקֹנִין מִמְצָרִים. וְאֲנֹן מִדְּבָרִין תַּחֲוֹת עֲנָנְךָ נָטְלִין עַל מִמְרָד:

☞ שְׁנֵי כִשְׁחַל בְּשֶׁבֶת בְּסֶתִי ☞ תּוֹרָה

צוּה-לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה

קַהֲלַת יַעֲקֹב: אֹרִיתָא יְהֵב לָנָא

מֹשֶׁה. מַסְרָה יְרוֹתָא לְכַנְשֵׁת יַעֲקֹב: וְיִהְיֶה בִּישְׂרוֹן מֶלֶךְ

בְּהַתְּאַסְף רָאשֵׁי עַם יַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה

בְּיִשְׂרָאֵל מֶלֶכָא. בְּאַתְכַּנְשׁוֹת רִישֵׁי עַמָּא. כַּחֲדָא שְׁבִטֵי דְיִשְׂרָאֵל:

וְיַחֲיִי רְאוּבֵן וְאַל-יָמוּת וְיִהְיֶה מֵתֵינוּ מִסְפָּר:

— כ"ט —

דב'קו ב'ך וְלֹא מִשׁוּ מֵאַחֲרֶיךָ וְאַתָּה שׁוֹמְרִים: וְהֵם תָּכֹן לְרִגְלֶךָ. וְהֵם מִתְמַצְעִים וּמִתְכַּנְשִׁים לְתַחַת צִלְךָ: יִשָּׂא מִדְּבַרְתֶּיךָ. מִקְבָּלִים גְּזֻרוֹתֶיךָ וְדִתוֹתֶיךָ בְּשִׂמְחָה. וְאַלְהָ דְבָרֵיהֶם: דְּתוֹרָה. אֲשֶׁר צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה הִיא לְקַהֲלַת יַעֲקֹב, אֲחֻזָּנָה וְלֹא נִעֲזָבָה: כ' וְיִהְיֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בִּישְׂרוֹן מֶלֶךְ. תְּמִיד עוֹל מְלָכוּתוֹ עֲלֵיהֶם: בְּהַתְּאַסְף. בְּכֹל הַתְּאַסְף רָאשֵׁי חֲשֹׁבוֹן אֲסִיפְתָּם: רָאשֵׁי. כְּמוֹ (שְׁמוֹת ל, יג) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ רְאוּבֵן אֵלֶיךָ שְׂאֲבָרְכֶם. דְּבַר אַחַר, בְּהַתְּאַסְף, בְּהַתְּאַסְפָּם יַחַד בְּאַגְדָּה אַחַת וְשְׁלוֹם בִּינֵיהֶם הוּא מְלָכָם, וְלֹא כְּשֵׁישׁ מִחֻלּוֹקַת בִּינֵיהֶם: וְיַחֲיִי רְאוּבֵן. בְּעוֹלָם הַזֶּה: וְאַל יָמוּת. לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁלֵא יִזְכַּר לֹא מַעֲשֵׂה בְלָהָה: וְיִהְיֶה מֵתֵינוּ מִסְפָּר. גְּמִינִין

אתו, כְּעִנְיָן שְׂנֵאֲמַר (שְׁמוֹת ל' כ"ט) וְהִיָּתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ: וְהֵם תָּכֹן לְרִגְלֶךָ. וְהֵם רְאוּבֵן לְכָף, שְׁהֵרֵי תָכֹן עֲצָמֶן לְתוֹךְ תַּחֲתִית הַהָר לְרִגְלֶךָ בְּסִינַי. תָּכֹן לְשׁוֹן פְּעֻלָּה הַתּוֹכֹן לְתוֹךְ מְרֻגְלוֹתֶיךָ: יִשָּׂא מִדְּבַרְתֶּיךָ. נִשְׂאוּ עֲלֵיהֶם עוֹל תּוֹרָתְךָ: מִדְּבַרְתֶּיךָ. הַמִּ"ם בּוֹ קְרוֹב לְיִסּוּד, כְּמוֹ (צְמִדָּנִי ז, פט) וְיִשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵיךָ, (יִזְכָּר ל' ז, ט) וְאֲשִׁמַּע אֶת מִדְּבַר אֱלֹהֵיךָ, כְּמוֹ מִתְּדַבֵּר אֱלֹהֵיךָ מִה שְׁהִיָּתָה מִדְּבַר לְהַשְׁמִיעֵנִי לְאֹמֵר לָהֶם. טִי"ט פּוֹרְפְּלִידוֹרִי"ט זֵלֵ"ט. וְאוּנְקָלוֹס תְּרַגְּם שְׁהֵיוּ נוֹסְעִים עַל פִּי דְבָרֶיךָ, וְהַמִּ"ם בּוֹ שְׁמוֹשׁ מִשְׁמֶשֶׁת לְשׁוֹן מֶן. דְּבַר אַחַר, אֵף חֲבִיב עַמִּים. אֵף בְּשַׁעַת חֲבַתֶּם שְׁלָאֲמוֹת הָעוֹלָם שְׁהֵרֵאִיתָ לָהֶם פְּנִים שׁוֹחֲקוֹת וּמְסַרְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּיָדָם: כָּל קִדְשֵׁינוּ בְּיָדָךְ. כָּל צְדִיקֵיהֶם וְטוֹבֵיהֶם

תפסיר רס"ג

רהטה ד'ו אחצא: ז) וְהָיָה מֵא קאל ליהודה. אללהם אסמע צות יהודה. ורדה אלי קומה מן ג'זוה. ואגעל ידאה מנתצפתאן לה. וכן לה עונא עלי אעדאיה: ח) וקאל ללוי. אללהם אלד'י אנחלת צחאיחד

יחי ראובן בחיי עלמא, ומותא תנינא לא ימות. ויקבלון בנוהי אחסנתהון במנינהון: **ס** וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל-עַמּוֹ תְּבִיאֵנוּ יְדֵיו רַב לוֹ וְעֶזֶר מִצָּרָיו

תהיה: וְדָא לַיהוּדָה וַאֲמַר. קביל יי צלותיה דיהודה במפקיה לקרבא. ולעמיה תתיבניה בשלם. ידוהי יעבדן ליה פורענותא

משנאוהי. וסעיד מבעיל דבבא הוי ליה: **פ**

וּלְלוֹי אָמַר תְּמִיד וְאוּרִיד **ף** שלישי בשחל בשבת בסת"י **ח**

לְאִישׁ חֲסִידְךָ אֲשֶׁר נָסִיתוּ בְּמִסָּה תְּרִיבֵהוּ

וינקמו נקמתו: וְעֶזֶר מִצָּרָיו תְּהִיָּה. על יהושפט התפלל על מלחמת רמות גלעד, (דכ"ז יט, לא) ויזעק יהושפט ויה' עזרו. דבר אחר, שמע ה' קול יהודה. כאן רמו ברכה לשמעון מתוך ברכותיו שליהודה, ואף בשחלקו ארץ ישראל נטל שמעון מתוך גורלו שליהודה שנאמר (יכושע יט, ט) מחבל בני יהודה נחלת בני שמעון. ומפני מה לא יחד לו ברכה בפני עצמו, שהיה בלבו עליו על מה שעשה בשטים, כן כתוב באגדת תהלים: **ח** וּלְלוֹי אָמַר. ועל לוי אמר: **תמיד ואוריד**. כלפי שכינה הוא מדבר: **אשר נסיתו במסה**. שלא נתלוננו עם שאר המלינים: **תריבהו** וגוי. כתרגמו. דבר אחר, תריבהו על מי מריבה, נסתקפת לו לבוא בעלילה, אם משה אמר (צמדז כ, י) שמעו

במנין שאר אקיו, דגמא היא זו, כענין שנאמר (בראשית לב, כז) וישכב את בלהה ויהיו בני יעקב שנים עשר, שלא יצא מן המנין: **ז** וְזֹאת לַיהוּדָה. סמך יהודה לראובן מפני ששניהם הודו על קלקול שבטם, שנאמר (איז טו, יט) אֲשֶׁר חֲכַמִּים נִגְדוּ וְגוֹי לָהֶם לְבָדָם וְגוֹי וְלֹא עֶבֶר זָר בְּתוֹכָם. ועוד פרושו רבותינו, שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמות יהודה מתגלגלים בארון מפני נדוי שקבל עליו, שנאמר (בראשית מד, לב) וְחֲטַאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים, אָמַר מֹשֶׁה, מִי גָרַם לְרֵאשׁוֹן שְׂיֹדֶה יְהוּדָה וְכוּ': **שמע ה' קול יהודה**. תפלת דוד ושלמה ואסא מפני הכושים, ויהושפט מפני העמונים, וחזקיה מפני סנחריב: **ואל עמו תביאנו**. לשלום מפני המלחמה: **ידיו רב לו**. יריבו ריבו

תפסיר רס"ג

ואנאריך לרגל אלדי הו
 בארך. וקד אמתחנתה פי ד'את
 אלמתנה. ואכתצמתה פי מתל
 מא אלכ'צומה: ט) פוגדתאה
 אלקאיל עו אביה ואמה כאנה
 לם יראהם. ולם ית'בת אכ'תה.
 ולם יעטרף בבניה. מפא תרסו
 מקאלתך. והם יחפצו עהדך:
 י) פהם יפתון פי אחכאמך לאל
 יעקוב ושראיעך לאל אסראיל.
 ויצירון אלכ'כור בין ידיך.
 ואלכמאל עלי מד'בחך:
 יא) אללהם פבארך פי גנדה.
 וארץ מא תצנעה ידאה.
 ואיהן אחקא מקאומיה.

על-מי מריבה: וללוי אָמר.
 תומיא ואוריא אלבישתא לגבר
 דאשתכח חסיד קדמך. דנסייתהי
 בנסיתא והוה שלים. בַּחַנְתָּהּי עַל מִי
 מִצוֹתָא וְאִשְׁתַּכַּח מְהִימָן: ט האמר
 לאביו ולאמו לא ראיתיו
 ואת-אחיו לא הכיר ואת-
 בניו לא ידע כי שמרו
 אמרתך ובריתך ינצרו:
 דעל אבוהי ועל אמה לא רחיס פד חבו
 מן דינא. ואפי אחוהי ובנוהי לא נסיב.
 ארי נטרו מטרת מימך. וקימך לא אשניאו: ד יורו משפטיך
 ליעקב ותורתך לישראל ישימו קטורה באפך
 וכליל על-מזבחך: פשרין אלין דילפון דינך ליעקב.
 ואוריתך לישראל. ישון קטרת בוסמין קדמך. וגמיר לרעוא על
 מדבחך: דא ברך יהוה חילו ופעל ידיו תרצה
 מחץ מתנים קמיו ומשנאיו מן-יקומון:

רש"י

לוי לא חטא אחד מהם שנאמר כל בני לוי:
 כי שמרו אמרתך. (שמות כ, ט) לא יהיה לך
 אלהים אחרים: ובריתך ינצרו. ברית מילה,
 שאותם שנלדו במדבר, וישראל לא מלו את
 בניהם, והם היו מולין ומלין את בניהם: י יורו
 משפטיך. ראויין אלו לךך: וכליל. עולה:
 יא מחץ מתנים קמיו. מחץ קמיו, מפת

גא המורים, אהרן ומרים מה עשו: ט האמר
 לאביו ולאמו לא ראיתיו. כשחטאו בעגל
 ואמרתי (שמות לז, כו) מי לה' אלי, נאספו אלי
 כל בני לוי וצויתים להרוג את אבי אמו והוא
 מישראל, או את אחיו מאמו, או את בן בתו,
 וכן עשו. ואי אפשר לפרש אביו ממש ואחיו
 מאביו וכן בניו ממש, שהרי לזים הם ומשפט

זולק הדקדוק: על מזבחך. מפני ההפסק בא הבי"ת בשוא כי החי"ת בסגול (מהר"ב):

בְּרִיךְ יי נְכֹסֵהוּ. וְקוֹרְבֵן יְדוּהֵי קָבִיל
 בְּרַעְוָא. תִּבְרַח חֲרָצָא דְשִׁנְאוּהֵי. וּדְבַעְלֵי
 דְּבַבּוּהֵי דְלֹא יְקוּמוּן: **ס** יב **לְבַנְיָמִן**
אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֵּן
לְבֶטֶח עָלָיו חֶפֶץ עָלָיו
כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתָפָיו
שָׁכֵן: לְבַנְיָמִן אָמַר. רַחֲמָא

תפסיד רס"ג
 ושאנייה מן אן יקאומינה
 (י"ג יקומון): יב) וקאל
 לבנימין. אד' הו ודיד
 אללה. סיספן ואתקא בה. והו
 יטוף בה טול אלומאן.
 ובין צ'הראניה יספן:
 יג) וקאל ליוסף. אללהם
 פבארך פי בלדה. מן מלאד'
 סמאואד וטלהא. ומן אלג'מר

ד"י. ישרי לרוחצן עלוהי. יהי מגן עלוהי כל יומא. ובארעיה תשרי

שכינתא: **ס** ❀ **שְׁלוֹשֵׁי** בספרי
תיטן ❀ **רְבִיעֵי כְּשַׁחַל בְּשַׁבַּת בַּסַּת"י** ❀ **(שלישי)**

וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרָכַת יְהוָה אֲרִצּוּ מִמְּגֵד
 שְׁמַיִם מְטֹל וּמִתְהוֹם רְבִיצַת תַּחַת: וְלְיוֹסֵף אָמַר.
 מְבֹרָכָא מִן קָדָם יי ארעיה. עבדא מגדנין מטלא דשמאי מלעילא.

— כ"ט —

חֶפֶץ עָלָיו. מְכַסֶּה אוֹתוֹ וּמְגִין עָלָיו:
כָּל הַיּוֹם. לְעוֹלָם. מִשְׁנֹכְחָה יְרוּשָׁלַיִם. לֹא
 שָׂרְתָה שְׂכִינָה בְּמִקּוֹם אַחֵר: וּבֵין כְּתָפָיו
שָׁכֵן. בְּגוֹבַה אֲרִצּוּ הָיָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּנוֵי
 אֵלָא שְׁנֹמוּף עֲשָׂרִים וְשָׁלֹשׁ אַמָּה מַעִין עֵיטִם,
 וְשֵׁם הָיָה דַעְתּוֹ שְׁלֹדוּד לְבָנוֹתוֹ. כְּדֹאִיתָא
 בְּשִׁחִיטַת קֹדְשִׁים (זמח"ס נד, ג) אַמְרֵי נְחֻמֵי בֵּיה
 פּוֹרְתָא מִשּׁוּם דְּכַתִּיב וּבֵין כְּתָפָיו שָׁכֵן, אִין
 לָךְ נָאָה בְּשׁוּר יוֹתֵר מִכְּתָפָיו: יג **מְבֹרָכַת ה'**
אֲרִצּוּ. שְׁלֹא הֵיחָדָה בְּנִחְלַת הַשְּׁבָטִים אַרְץ
 מְלֵאָה כָּל טוֹב כְּאֲרִצּוֹ שְׁלִיּוֹסֵף: **מִמְּגֵד.** לְשׁוֹן
 עֲדָנִים וּמִתְקֵי: וּמִתְהוֹם. שְׁהִתְהוֹם עוֹלָה
 וּמְלַחֲלַח אוֹתָהּ מִלְמַטָּה, אַתָּה מוֹצֵא בְּכָל
 הַשְּׁבָטִים בְּרַכְתּוֹ שְׁלֹמֶשָׁה מַעִין בְּרַכְתּוֹ
 שְׁלִיעֶקֶב:

מְתַנִּים, כְּעִנְיָן שְׁנֹאמַר (סכ"ס סט, כד)
 וּמִתְנַיִהִם תְּמִיד הַמַּעַד, וְעַל הַמַּעוֹרְרִין עַל
 הַכְּהֵנָה אָמַר כּוּן. דְּבַר אַחֵר, רָאָה שְׁעִתִּידִין
 חֲשַׁמְנָאֵי וּבְנֵי לְהִלָּחֵם עִם הַיּוֹנִים וְהַתְּפִלָּל
 עֲלֵיהֶם לְפִי שְׁהִי מוֹעֵטִים, שְׁנַיִם עֲשָׂר בְּנֵי
 חֲשַׁמְנָאֵי וְאַלְעִזֹר כְּנָגֵד כְּמַה רְבֹבֹת, לְכַף
 נְאָמַר בְּרַף ה' חִילוֹ וּפַעַל יְדִיו תִּרְצָה:
 וּמִשְׁנָאֵי מִן יְקוּמוּן. מִחֵץ קָמִיו וּמִשְׁנָאֵי
 מִהֵיוֹת לָהֶם תְּקוּמָה: יד **לְבַנְיָמִן אָמַר.** לְפִי
 שְׁבָרַכַת לֹוי בְּעִבּוֹדַת הַקָּרְבָּנוֹת, וְשְׁלִבְנִימִין
 בְּבָנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּחֻלְקוֹ, סְמִכָן זֶה לָזֶה,
 וְסִמְךָ יוֹסֵף אַחֲרָיו, שְׁאֵף הוּא מִשְׁכֵּן שִׁילָה
 הָיָה בְּנוֵי בְּחֻלְקוֹ, שְׁנֹאמַר (ש"ס ע"ח, סז) וַיִּמָּאֵס
 בְּאַהֲלֵ יוֹסֵף וַיּוֹי. וּלְפִי שְׁבִית עוֹלָמִים
 חֲבִיב מִשִּׁילָה לְכַף הַקָּדִים בְּנִימִין לְיוֹסֵף

תפסיר רס"ג

אלג'איצ'ה אלספלא: יד) ומן
מלאד' אלג'לאַת אלשמסיה.
ומלאד' אלחבוב אלקמרייה:
טו) ומן אצול אלגבאל
אלאוליה. ומן פרוע אליפאע
אלדהרייה: טז) ומן נעמה
אלארץ באסרהא. ורצ'א
סאפן אלסנא (י"י: אלסמא).
יחל גמיע ד'אלד בראס יוסף.

וממבועי עינן ותהומין. דנגדין ממעמקי

ארעא מלרע: יד **וממגד תבואת**

שמש וממגד גרש ירחים:

עבדא מגדנין ועללן מיבול שמשא.

עבדא מגדנין מריש ירח בירח:

ומראש הררי קדם

וממגד גבעות עולם: ומריש

טוריא בפיריא. ומטוב רמן דלא

פסקו: טז **וממגד ארץ ומלאה ורצון שכני סנה**

תבואתה לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו:

ומטוב. ארעא ומלאה. רעי ליה דשכינתיה בשמיא ועל משה אתגלי

באסנא. ייתן כל אליו לרישא דיוסף. גוברא פרישא דאחיה:

בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם

עמים ינגח יחדו אפסי ארץ והם רבבות

— כ"י —

רצון. נחת רוח ופיוס. וכן כל רצון שבמקרא:
תבואתה. ברכה זו לראש יוסף: **נזיר אחיו.**
שהפרש מאחיו במכירתו: **י בכור שורו.** יש
בכור שהוא לשון גדלה ומלכות, שנאמר
(תכליס פט, כח) אף אני בכור אתנהו. וכן (שמות
ז, כב) בני בכורי ישראל: **בכור.** מלך היצא
ממנו והוא יהושע: **שורו.** שכחו קשה בשור
לכבש כמה מלכים: **הדר לו.** נתון לו
שנאמר (דמדז כז, ט) ונתתה מהודך עליו:
וקרני ראם קרניו. שור, כחו קשה ואין
קרניו נאות, אבל ראם, קרניו נאות, ואין כחו
קשה, נתן ליהושע כחו שלשור ויפני קרני
ראם: **אפסי ארץ.** שלשים ואחד מלכים

יד **וממגד תבואת שמש.** שהיתה ארצו
פתוחה לחמה וממתקת הפרות: **גרש**
ירחים. יש פרות שהלבנה מבשלתן ואלו
הן קשואין ודלועין. דבר אחר גרש ירחים.
שהארץ מגרשת ומוציאה מחדש לחדש:
טו **ומראש הררי קדם.** ומבורכת מראשית
בשול הפרות שהרריה מקדימין לבכר בשול
פירותיהם. דבר אחר מגיד שקדמה בריאתן
לשאר הרים: **גבעות עולם.** גבעות העושות
פרות לעולם ואינן פוסקות מעוצר הגשמים:
טז **ורצון שכני סנה.** כמו שוכן סנה ותהא
ארצו מבורכת מרצונו ונחת רוחו שלהקדוש
ברוך הוא הנגלה עלי תחלה בסנה:

תפסיר רס"ג

והאמה' נאסד' אכזרתה:
 (ז) וליפון אלפיהא לאלממת'ל
 בבכר תזורה. פתציר קרונה
 פקרון אלפרפדאן. חתי' ינטח
 בהא אלאמם אלי' אקטאר
 אלארץ'. ושרחהא אנהא
 רבואת אפרים ואלוף מנשה:
 (ח) וקאל לזבולון. אפרח יא אל
 זבולון פי אספארד. ואנת יא
 יששכר פי מנאזלד: (ט) פאן
 אלאמם אלי' גבלכמא תחצר.

אפרים והם אלפי מנשה:

רבא דבנוהי זיוא ליה. וגבורן אתעבידא
 ליה מן קדם דתוקפא ורומא דיליה.
 בגבורתיה. עממיא. יקטיל בחדא עד
 ספי ארעא. ואנון רבותא דבית אפרים.

ואנון אלפיא דבית מנשה: ס

רביעי' תימן בספרי חמישי כשהל בשבת בסת"י

(רביעי) דה ולזבולון אמר שמח

זבולון בצאתך ויששכר

באהליך: ולזבולון אמר. חדי זבולון במפקד לאגחא קרבא על
 בעלי דבכך. ויששכר במהכך למעבד זמני מועדיא בירושלם:
 עמים הר-יקראו שם יזבח וזבח צדק פי

— כ"י —

באהלך. זבולון ויששכר עשו שותפות, זבולון
 לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיא בספינות
 ומשתפר, ונותן לתוך פיו שליששכר והם
 יושבים ועוסקים בתורה, לפיכך הקדים זבולון
 ליששכר, שתורתו שליששכר על ידי זבולון
 היתה: שמח זבולון בצאתך. הצלח
 בצאתך לסחורה: ויששכר. הצלח בישיבת
 אהליך לתורה לישב ולעבר שנים ולקבע
 חדשים, כמו שנאמר (דכ"א יב, ג) ומבני
 יששכר יודעי בינה לעתים, ראשיהם
 מאתים, ראשי סנהדראות היו עוסקים בכך.
 ועל פי קביעות עתיהם ועבוריהם: יט עמים.
 שלשכטי ישראל: הר יקראו. להר המוריה
 יאספו, כל אסיפה על ידי קריאה היא ושם
 זבחו ברגלים זבחי צדק: פי שפע ימים
 יינקו. יששכר וזבולון, ויהא להם פנאי לעסוק

אפשר שכלם מארץ ישראל היו, אלא אין
 לה כל מלך ושלטון שלא קנה לו פלטרין
 ואחזה בארץ ישראל, שחשובה לכלם היא.
 שנאמר (יימ"ג, יט) נחלת צבי צבאות גוים:
 והם רבבות אפרים. אותם המנגחים הם
 הרבבות שהרג יהושע, שבא מאפרים: והם
 אלפי מנשה. הם האלפים שהרג גדעון
 במדין, שנאמר (שופטים ט, י) וזבח וצלמנע
 בקרקר וגו': יח ולזבולון אמר. אלו המשה
 שבטים שברך באחרונה. זבולון גד דן נפתלי
 ואשר, כפל שמותיהם לחוקם ולהגבירם, לפי
 שהיו חלשים שבכל השבטים, הם הם
 שהוליק יוסף לפני פרעה, שנאמר ומקצה
 אחיו לקח חמשה אנשים (בראשית מ, ג) לפי
 שגראים חלשים ולא ישים אותם לו שרי
 מלחמתו: שמח זבולון בצאתך ויששכר

תפסיר רס"ג

שֶׁפַע יָמִים יִינָקוּ וּשְׁפָנֵי

טְמוּנֵי חוֹל: שְׁבִטָא דְיִשְׂרָאֵל

לְטוֹר בֵּית מִקְדָּשָׁא יִתְפַּנְשׁוּן. תַּמָּן יִכְסוּן

נְכִסְתָּ קוּדְשֵׁין לְרַעְוָא. אַרְי נְכִסֵּי עַמְמֵיָא

יִיכְלוּן; וְסִימָא דְמִטְמָרן בְּחָלָא מִתְגַּלִּין

לְהוֹן: ס בּ וּלְגַד אֲמַר בְּרוּךְ

מִרְחִיב גַּד כְּלָבִיא שְׁכָן

וְטָרַף זְרוּעַ אַף-קָדְקָד: וּלְגַד

אֲמַר. בְּרִיךְ דְאַפְתֵּי לְגַד. כְּלִיתָא שְׂרִי וְיִקְטִיל שְׁלִטוּנִין עִם מַלְכוּן:

כּ וַיֵּרָא רֵאשִׁית לּוֹ כִּי-שָׁם חֲלָקַת מְחַקֵּק סְפוּן

וְתַדְבַּח פִּיה דְיִבְאִיח עֲאֲדֵלָה.
פְּהִם גִּידֵק אֲלִבְחָאֵר יִרְצֵעוּן.
וְדִפְאִין אֲלִרְמֵל יִכְנֻזוּהָא:
כ) וְקֵאל לְגַד. תְּבִאֲרֵךְ אֲלִמוּסַע
לָהּ בְּלִדְהָ. פְּהוּ כְּלָבּוּ יִסְכְּנָהָ.
אֲלִדִּי יִדֵּק אֲלִדְרָאֵע מַע
אֲלֵהָאמְדָּה: כּא) וְאַנְדָּה רֵאִי פִי
אוּל בְּלִדְהָ. אֵן גְּוִקְהָ
אֲלִרֵאסְמִין הֵנְאֵךְ מִכְנֻזָּה.

— רס"י —

ומאכלו שלוחה לא כמאכלו שלוחה, והם
אומרים אין אמה פשרה כזו ומתגייירין שם,
שנאמר שם יזבחו וזבחי צדק: **כי שפע ימים**
ינקו. זבולן ויששכר, הים נותן להם ממון
בשפע: **כ ברוך מרחיב גד**. מלמד שהיה
תחומו שלגד מרחיב ועולה כלפי מזרח:
כלביא שכן. לפי שהיה סמוך לספר, לפיכך
נמשל באריות, שכל הסמוכים לספר צריכים
להיות גבורים: **וטרף זרוע אף קדקד**.
הרוגיהן היו נכרין, חותכים הראש עם הזרוע
במכה אחת: **כ וירא ראשית לו**. ראיה
לטול לו חלק בארץ סיחון ועוג, שהיא
ראשית כבוש הארץ: **כי שם חלקת**
מחקק. כי ידע אשר שם בנחלתו חלקת
שדה קבורת מחוקק והוא משה: **ספון**.
אותה חלקה ספונה וטמונה מכל בריה,

בתורה: **ושפני טמוני חול**. כסויי טמוני
חול, טרית וחלזון וזכוכית לבנה היוצאים מן
הים ומן החול, ובחלקו שליששכר וזבולן היתה
כמו שאמרו במסכת מגילה (ו, 6) זבולן עם
חרף נפשו למות (שופטים כ, יח) משום דנפתלי
על מרומי שדה, שהיה מתרעם זבולן על
חלקו, לאחי נתת שדות וקרמים וכו': **ושפני**.
לשון כסוי, כמו שנאמר (מ"ט ו, ט) ויספן את
הבית, (ס"ז, ג) וספן בארז, ותרגומו ומטלל
בכירי ארזא. דבר אחר, עמים הר יקראו, על
ידי פרקמטיא שלזבולן, תגרי אמות העולם
באים אל ארצו, והוא עומד על הספר והם
אומרים הואיל ונצטערנו עד כאן, גלף עד
ירושלים ונראה מה יראתה שלאמה זו, ומה
מעשיה, והם רואים כל ישראל עובדים
לאלה אחר, ואוכלים מאכל אחר, לפי
שהגוים אלוהו שלוחה לא כאלוהו שלוחה,

וזלק הדקדוק: **כ ויתא ראשי עם**. יש חלוק בקריאת המלה הזו, בן אשר קורא אותה מלעיל
בשני פשטין ובן נפתלי מלרע בפשט אחד לבד ויש ספרים בפשט אחד לבד ולא

מיחלפין (מהר"ב):

תפסיר רס"ג

פִּאֲתָא רויסא אלקום
 פתלמדהם. וצנע בעדל אללה.
 ואחכאמה מע סאיר אל
 אסראיל: כב) וקאל לדן. כון יא
 דן כשבל אלאסד בקווה. אדא
 יערץ' מן אלפת'נייה: כג) וקאל
 לנפתלי. יא נפתלי אסתפת'ר מן
 אלרצ'א. וכון ממלווא מן
 ברפאת אללה. וחז מן אלארץ'

וַיִּתֵּן רֵאשִׁי עִם צְדָקָת
 יְהוָה עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם-

יִשְׂרָאֵל: וְאֶת־קֶבֶל בְּקִדְמִיתָא דִּילִיה.
 אַרִי תַמָּן. בְּאַחֲסָנְתִּיה מִשֶׁה סִפְרָא רַבָּא
 דִּישְׂרָאֵל קְבִיר. הוּא נִפְק וְעַל בְּרִישׁ עֲמָא.
 זְכוּן קָדָם יי עֲבַד. וְדִינוּהִי עִם יִשְׂרָאֵל: ס

(חמישי) כב וּלְדָן אָמַר דָּן גִּיּוֹר

אַרְיֵה יִזְנַק מִן־הַבָּשָׂן: וּלְדָן אָמַר. דָּן תְּקִיף כְּגִיּוֹר אַרְיֹן.

אַרְעִיה שְׁתֵּיָא מִן נַחֲלֵיָא דְנַגְדִין מִן מַתְנָן: כג וּלְנַפְתָּלִי אָמַר
 נַפְתָּלִי שִׁבְעַ רְצוֹן וּמְלֵא בְרַכַּת יְהוָה יָם וּדְרוֹם
 יְרֵשָׁה: וּלְנַפְתָּלִי אָמַר. נַפְתָּלִי שִׁבְעַ רַעְוָא. וּמְלֵי בְרַכָּן מִן קָדָם יי.

— רס"י —

בצפונת מערבית עקרון וסביבותיה, ולא
 ספקו להם, ובאו ונלחמו עם לשם שהיא
 פמיאס והיא בצפונת מזרחית, שהרי הירדן
 יוצא ממערב פמיאס והוא במזרח שלארץ
 ישראל, ובא מהצפון לדרום וכלה בקצה ים
 המלח, שהוא במזרח יהודה, שנטל בדרומה
 שלארץ ישראל, כמו שמפורש בספר יהושע,
 והוא שנאמר (שס יט, מז) ויצא גבול בני דן
 מהם ויעלו בני דן וילחמו עם לשם וגוי, יצא
 גבולם מכל אתו הרוח שהתחילו לנחול בו:
 כג שבע רצון. שהיתה ארצו שבעה כל
 רצון יושביה: ים ודרום ירשה. ים בנרת
 נפלה בחלקו ונטל מלא חבל חרס בדרומה
 לפרוש חרמים ומכמורות: ירשה. לשון צווי,
 כמו (דברים ס, כא) עלה רש, והטעם שלמעלה
 בריש מוכיח, כמו ירש, ידע, לקח, שמע,

שנאמר (לכמן לז, ו) ולא ידע איש את קבורתו:
 ויתא. גז: ראשי עם. הם היו הולכים לפני
 החלץ בכבוש הארץ לפי שהיו גבורים, וכן
 הוא אומר (דברים ג, יח) ואתם תעברו חלוצים
 לפני אחיכם וגוי: צדקת ה' עשה. שהאמינו
 דבריהם ושמרו הבטחתם לעבור את הירדן
 עד שכבשו וחלקו. דבר אחר ויתא משה
 ראשי עם. צדקת ה' עשה, על משה אמור:
 כג דן גור אריה. אף הוא היה סמוך לספר
 לפיכך מושלו באריות: יזנק מן הבשן.
 כתרגומו, שהיה הירדן יוצא מחלקו ממערב
 פמיאס, והיא לשם, שהיא בחלקו שלדן,
 שנאמר (יחושט יט, מז) ויקראו ללשם דן וזניקו
 וקלוחו מן הבשן. דבר אחר, מה זניק זה יוצא
 ממקום אחד ונחלק לשני מקומות, כך שבטו
 שלדן נטלו חלק בשני מקומות. תחלה נטלו
 זולק הדקדוק: ים ודרום ירשה. תיבת ירשה מלעיל:

תפסיר רס"ג

מערב ים גניסר ודרומוהי יירת: ס

❀ חמישי תימן בספרי ששי כשחל בשבת בסת"י ❀

כד ולא אשר אמר ברוך
מבנים אשר יהי רצוי אחיו
וטבל בשמן רגלו: ולא אשר
אמר. בריך מברכת בניא אשר. יהי
רעוא לאחיה. ויתרבא בתפנוקי מלכין:

גרבא וגנבא: כד) וקאל
לאשר. כן מבארפא מן
אלאוליא יא אשר. אלדי סיכון
רציא אכזתה. וגיאמסא פי
אלדהו קדמה: כה) תכון מן
אלחדיד ואלנחאס מגיאלקד.
ולתכון פאיאמד הד'ה
שגאעתד: כו) אלאה אסראיל
אלדי לים כמתלה. סאכן

כה ברזל ונחשת מנעלה וכימיה דבאד: תקיף
כברזלא וכנחשא בית מותבד. וכימי עולימותך תוקפד: כו אין
כאל ישרון רכב שמים בעזרך ובגאותו שחקים:

— כ"י —

היא סגורה במנעולים ובריחים שלברזל
ונחשת. דבר אחר ברזל ונחשת מנעלה,
ארצכם נעולה בהרים שחוצבין מהם ברזל
ונחשת, וארצו שלאשר היתה מנעולה
שלארץ ישראל: וכימיה דבאד. וכימים
שהם טובים לה, שהן ימי תחלתה, ימי
נעוריה, כן יהיו ימי זקנתה, שהם דואבים
זבים ומתמוטטים. דבר אחר, וכימיה דבאד
וכימיה שהם טובים לה כמנן ימיה, כל
הימים אשר אתם עושים רצונו שלמקום,
יהיו דבאד, שכל הארצות יהיו דובאות כסף
וזהב לארץ ישראל, שתהא מבורכת בפירות.
וכל הארצות מתפרנסות המנה וממשיכות
לה כסף וזהבם איסקווייט. הכסף והזהב
כלה מהם, שהן מזיבות אותם לארצכם:
כו אין כאל ישרון. דע לה ישרון שאין
כאל בכל אלהי העמים, ולא כצורך צורם:
רכב שמים. הוא אותו אלוה שבעזרך
ובגאותו הוא רוכב שחקים:

כשמוסיף בו ה"א יהיה הטעם למעלה
שמעה, ידעה, סלחה, לקחה אף כאן ירשה
לשון צווי. ובמסורת הגדולה מצינו באלפא
ביתא לשון צווי דטעמיהון מלעיל: כז ברוך
מבנים אשר. ראיתי בספרי, אין לה בכל
השבטים שנתברך בבנים כאשר ואיני יודע
פיצד: יהי רצוי אחיו. שהיה מתרצה לאחיו
בשמן אנפיקינון ובקפלאות והם מרצין לו
בתבואה. דבר אחר, יהי רצוי אחיו שהיו
בנותיו נאות והוא שגאמר (דברי הימים א' ז', 6)
הוא אבי ברזית, שהיו בנותיו נשואות
לכהנים גדולים הנמשחים בשמן וית: וטבל
בשמן רגלו. שהיתה ארצו מושכת שמן
כמעין. ומעשה שנצטרכו אנשי לודקיא
לשמן מנו להם פולמוסטום אחד וכי,
כדאיתא במנחות (פכ, ט): ככ ברזל ונחשת
מנעלה. עכשיו הוא מדבר נגד כל ישראל,
שהיו גבוריהם יושבים בערי הספר ונועלים
אותה שלא יוכלו האויבים לכנס בה כאלו

תפסיר רס"ג

אלסמא ואלשואהק בקדרתה
 פי עונד: כז) וזהו אלושן
 אלאאלאה אלאזלי. ומן דונה
 מלוד אלעאלם. כמא טרד מן
 בין ידיד אלעדו. וקאל לך
 אנפד'ה: כח) חתי סכן בעין
 אל אסראיל ואתקא מנפרדא
 נציר מא קאל להם יעקוב
 אביהם. פי בלד די בר ועציר.
 ואיציא סמאה תדר טלא:
 (כט) פטובאך יא אל אסראיל

לית אלה אלא אלהא דישראל.
 דשכינתיה בשמיא בסערך. ותוקפיה
 בשמי שמיא: ❀ בשבת שביעי בשתי ❀

(ששי) ב מענה אלהי קדם
 ומתחת זרעת עולם ויגרש
 מפניך אויב ויאמר השמד:
 מדור אלהא דמלקדמין. דבמימריה
 אתעביד עלמא. ותריד מן קדמך. שנאה
 ואמר שיצי: כה) וישכן ישראל

בטח בדר עין יעקב אל-ארץ דגן ותירוש
 אף-שמי יערפו-טל: ושרא ישראל לרוחצן בלחודיהון
 פעין ברכתא דבריכנון יעקב אבוהון. בארע עבדא עבור וחמר. אף
 שמיא דעלויהון ישמשונונון בטלא: כט) אשריך ישראל
 מי כמוך עם נושע ביהוה מגן עזרך

— כס"י —

עין יעקב. כמו (צמדז יא, י) ועינו פעין
 הבדלח. פעין הברכה שברכם יעקב. לא
 בפדד שאמר ירמיה (ירמייכ טו, י) בדר
 ישבתי. אלא פעין הבטחה שהבטיחם יעקב
 (צלאטיי מ, כא) וזהו אלהים עמכם והשיב
 אתכם אל ארץ אבותיכם: יערפו. יטיפו: אף
 שמי יערפו טל. אף ברכתו של יצחק
 נוספת על ברכתו של יעקב (שס כז, כח) ויתן
 לך האלהים מטל השמים וגו': כט) אשריך
 ישראל. לאחר שפרט להם הברכות אמר
 להם מה לי לפרוט לכם, כלל דבר, הכל
 שלכם: אשריך ישראל מי כמוך.
 תשועתך בה אשר הוא מגן עזרך

כ) מענה אלהי קדם. למעון, הם השחקים
 לאלהי קדם, שקדם לכל אלהים וברר לו
 שחקים לשבתו ומעונתו, ומתחת מעונתו כל
 בעלי זרוע שוכנים: זרעת עולם. סידון ועוג
 ומלכי פנען שהיו תקפו וגבורתו שלעולם,
 לפיכך על פרחם יחדו וזועו וכחם חלש
 מפניו. לעולם אימת הגבוה על הנמוך, והוא
 שהכח והגבורה שלו בעזרך: ויגרש מפניך
 אויב. ואמר לך השמד אותם: מענה. כל
 תיבה שצריכה למ"ד בתחלתה הטיל לה
 ה"א בסופה: כ) בטח בדר. כל יחיד ויחיד
 איש תחת גפנו ותחת תאנתו, מפזרין ואין
 צריכים להתאסף ולישב יחד מפני האויב:

שמן המור (כ) מי כמוך. המנהג להפריד ביניהם.

תפסיר רס"ג

מִן מֵתֶלֶךְ. שֶׁעַב מִגֵּאֲתֵי בִּאֲלֵלָה. וְהוּ תִרְסֵךְ וְעוֹנֵךְ וְסִיפֵךְ וְאֶקְתַּדְאֵךְ. פִּיכִיצֵע לֵךְ אַעֲדֵאֵךְ. וְאַנְתָּ תִּטָּא עֲלֵי קִמְאִקְמָהִם: לֵךְ (א) תִּים צָעֵד מוֹסִי. מִן בִּידֵאֲת מוֹאֵב אֲלֵי גָבֵל נְבוּ. רֵאֵס אֲלִקְלֵעָה. אֲלֵתִי בְחִצְרֵהִי יִרְחֵא. פֶּאֹרֵאָה אֲלֵלָה גְמִיעַ אֲלֵבֵלֵךְ. מִן גְּרֵשׁ אֲלֵי בִּאֲנִיִּס: (ב) וְגְמִיעַ בֵּלֵךְ נִפְתְּלִי. וְאַפְרִים וּמְנַשֶּׁה. וְגְמִיעַ

וְאֲשֶׁר-חָרַב גְּאוֹתֶךָ וַיִּכְחָשׁוּ
אֵיבֶיךָ לֶךָ וְאֵתָה עַל-

בְּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ: טוֹבֵךְ יִשְׂרָאֵל

לִית דְּכוּתֶךָ. עֲמָא דְפּוֹרְקִנְיָה מִן קָדָם יִי
תִקּוֹף בְּסַעֲדֶךָ. וּדְמִן קְדָמוּהִי נִצְחָן
גְּבַרְוֹתֶךָ. וַיִּתְכַּדְּבוּן שְׁנֵאֵךְ לֶךָ: וְאֵת עַל

פְּרִקַת צוּרֵי מַלְכֵיהוֹן תִּדְרוּךְ: ס (עֲבִיעִי)

לֵךְ א וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֲרֵבֹת

מוֹאֵב אֶל-הַר נְבוֹ רֹאשׁ

הַפְּסָגָה אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיִּרְאֶהוּ יְהוָה

אֶת-כָּל-הָאָרֶץ אֶת-הַגְּלֵעָד עַד-דָּן: וּסְלִיק מֹשֶׁה.

מִמִּישְׂרָיָא דְמוֹאֵב, לְטוֹרָא דְנְבוּ. רֵישׁ, רְמֵתָא. דְעַל, אֲפִי יְרֵחוֹ. וְאַחֲזִיָּה

יִי, יֵת כָּל אֲרַעָא. יֵת גְּלֵעָד, עַד דָּן: ב וְאֵת כָּל-נִפְתְּלֵי

וְאֵת-אֲרֵץ אֲפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל-אֲרֵץ יְהוּדָה

עַד הַיַּם הָאֲחֵרוֹן: וַיֵּת, כָּל נִפְתְּלֵי. וַיֵּת אֲרַע אֲפְרַיִם, וּמְנַשֶּׁה.

— כ"ט —

אֵת הַפְּסָל, וְהִרְאָהוּ שְׁמִשׁוֹן שְׁעֵתִיד לְצֵאת
מִמִּנּוֹ לְמוֹשִׁיעַ: ז וְאֵת כָּל נִפְתְּלֵי. הִרְאָהוּ
אֲרֵצוֹ בְּשִׁלּוֹתָהּ וְחִרְבְּנָהּ, וְהִרְאָהוּ דְבוּרָה
וּבֵרֶק מִקְדָּשׁ נִפְתְּלֵי גִלְחָמִים עִם סִיסְרָא
וְחִילוֹתָיו: וְאֵת אֲרֵץ אֲפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה.
הִרְאָהוּ אֲרֵצָם בְּשִׁלּוֹתָהּ וּבְחִרְבְּנָהּ וְהִרְאָהוּ
יְהוֹשֻׁעַ גִּלְחָם עִם מִלְכֵי כְנַעַן שְׂבָא מֵאֲפְרַיִם,
וְגִדְעוֹן שְׂבָא מִמְנַשֶּׁה גִלְחָם עִם מִדְּיָן וְעַמְלִק:
וְאֵת כָּל אֲרֵץ יְהוּדָה. בְּשִׁלּוֹתָהּ וּבְחִרְבְּנָהּ
וְהִרְאָהוּ מַלְכוּת בֵּית דָּוִד וְנִצְחָוֹנָם: עַד הַיַּם
הָאֲחֵרוֹן. אֲרֵץ הַמְּעַרְב בְּשִׁלּוֹתָהּ וּבְחִרְבְּנָהּ.

(וְאֲשֶׁר הוּא) וְחָרַב גְּאוֹתֶךָ: וַיִּכְחָשׁוּ אֵיבֶיךָ
לֶךָ. כְּגוֹן הַגְּבַעוֹנִים שְׂאֲמָרוּ (יִחוּשׁ ט, ט) מֵאֲרֵץ רְחוֹקָה בָּאוּ עֲבָדֶיךָ וְגו': וְאֵתָה עַל
בְּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ. כְּעִנְיָן שְׁנֵאֲמָר (ס"י, כ"ד)
שִׁימוּ אֵת רְגְלֵיכֶם עַל צוּאֲרֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה:
לֵךְ 6 מֵעֲרֵבֹת מוֹאֵב אֶל הַר נְבוֹ. כַּמָּה
מַעֲלוֹת הָיוּ וּפְסַעַן מֹשֶׁה בְּפִסְיַעָה אַחַת: אֵת
כָּל הָאָרֶץ. הִרְאָהוּ אֵת כָּל אֲרֵץ יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁלּוֹתָהּ וְהַמְּצִיקִין הָעֵתִידִים לְהִיּוֹת מְצִיקִין
לָהּ: עַד דָּן. הִרְאָהוּ בְּנֵי דָן עוֹבְדִים עֲבוּדָה
זָרָה שְׁנֵאֲמָר (שׁוֹפְטִים י"ט, ל) וַיִּקְיֵמוּ לָהֶם בְּנֵי דָן

תפסיר רס"ג

בְּלֶדְיַהּ יְהוּדָה. אֱלֹהֵי אֱלֹפְחָר
 אֱלֹג־רִבִּי: (ג) וְאֵלֹד־אֲרוֹם
 וְאֵל־מֶרְג. בְּקִיעַ יְרִיחָא. קִרְיָהּ
 אֵלֶנְכִיל אֱלֹהֵי זָג־ר: (ד) פְּקָאֵל לָהּ.
 הַדְרָא אֱלֹבְלָד אֱלֹד־י אֲקֻסְמַת
 לְאַבְרָהִים וַיִּצְחָק וַיַּעֲקֹב
 קֵאִילָא. לְנִסְלָכֶם אַעֲטִיָה.
 קֹד אֲוִרִיתְכֶנָּה בְּעִינָאֲךָ.
 וְאֱלֹהֵי תַיִם לֹא תַעֲבֹר: (ה) פְּמַאת
 מוֹסִי רְסוּל אֱלֹלָהּ. פִּי
 בְּלֶדְ מוֹאֵב עָלַי קוֹל אֱלֹלָהּ:

וְיַת, כָּל אֶרֶץ יְהוּדָה. עַד, יִמָּא מְעַרְבָאָה:

וְאֶת־הַנֶּגֶב וְאֶת־הַכְּפָר

בְּקִעַת יַרְחוֹ עֵיר הַתְּמָרִים

עַד־צֹעַר: וְיַת דְּרוֹמָא. וְיַת מִישְׁרָא.

בְּקִעַת יַרְחוֹ. קִרְיַת דְּקִלְיָא, עַד צֹעַר:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת

הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי

לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב

לֵאמֹר לְזֶרַעְךָ אֶתְנַנְנָהּ הִרְאִיתִיךָ בְּעִינֶיךָ וְשָׂמָה

לֹא תַעֲבֹר: וַאֲמַר יי, לִיָּהּ. דָּא אַרְעָא, דְּקִימִית. לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק

וְלְיַעֲקֹב, לְמִימַר. לְבִנְךָ, אֶתְנַנְנָהּ. אַחֲזִיתְךָ בְּעִינְךָ. וְלַתְּמָן, לֹא תַעֲבֹר:

וַיִּמַּת שֵׁם מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאֵב עַל־

פִּי יְהוָה: וּמִיַּת תְּמָן. מֹשֶׁה עַבְדָּא דִּי. בְּאַרְעָא דְּמוֹאֵב, עַל מִימְרָא

דִּי: וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מוֹאֵב מוֹל בֵּית

— רס"י —

שְׁנִשְׁבַּע לְכֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קִימָה, וְזָהוּ
 לְאֹמֵר, לְכָף הִרְאִיתִיךָ לָךְ, אֲבָל גִּזְרָה הִיא
 מִלְּפָנֵי שְׂשֻׁמָּה לֹא תַעֲבֹר, שְׂאֵלֹלֵי כְּף, הִיִּיתִי
 מְקִימָךְ עַד שְׁתִּרְאָה אוֹתָם נְטוּעִים וְקִבּוּעִים
 בָּהּ וְתִלְךָ וְתִגִּיד לָהֶם: כִּי וַיִּמַּת שֵׁם מֹשֶׁה.
 אֲפֹשֶׁר מֹשֶׁה מֵת וְכָתַב וַיִּמַּת שֵׁם מֹשֶׁה, אֲלֵא
 עַד כָּאֵן כָּתַב מֹשֶׁה, מִכָּאֵן וְאַלְךָ כָּתַב יְהוֹשֻׁעַ.
 רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר אֲפֹשֶׁר סֵפֶר הַתּוֹרָה חֹסֵר
 כְּלוּם, וְהוּא אֹמֵר (לְעִיל לֹא, כו) לְקַח אֵת סֵפֶר
 הַתּוֹרָה הַזֶּה, אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֹמֵר
 וּמֹשֶׁה כּוֹתֵב בְּדַמֵּי: עַל פִּי ה'. בְּנִשְׁקָה:

דְּבַר אַחַר, אֵל תִּקְרִי הַיָּם הָאֲחֵרוֹן אֲלֵא הַיּוֹם
 הָאֲחֵרוֹן, הִרְאָהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל
 הַמְּאֹרְעוֹת שְׁעֵתֵינִי לְאַרְעֵי לְיִשְׂרָאֵל עַד
 שִׁיחִיו הַמֵּתִים: ג וְאֶת הַנֶּגֶב. אֶרֶץ הַדְּרוֹם.
 דְּבַר אַחַר, מְעַרַת הַמִּכְכְּלָה, שְׁנִשְׁבַּע (כַּמִּדְבָּר
 יג, כג) וַיַּעֲלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד חֶבְרוֹן: וְאֶת
 הַכְּפָר. הִרְאָהוּ שְׁלֹמֹה יוֹצֵק כָּלִי בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנִשְׁבַּע (מ"א ט"ז, מו) בְּכַפֵּר הַיִּרְדֵּן
 יִצְקֶם הַמֶּלֶךְ בְּמַעֲבַד הָאֲדָמָה: ז לֵאמֹר
 לְזֶרַעְךָ אֶתְנַנְנָהּ הִרְאִיתִיךָ. כְּדֵי שְׁתִּלְךָ
 וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב שְׁבוּעָה

זֶלֶק הַדְּקֻדּוֹק: ה הִרְאִיתִיךָ בְּעִינֶיךָ. ה"א כַּסְגוּל וְהַאֲל"ף בַּחִירָק (מַהֲר"ם):

תפסיר רס"ג

פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת-
קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וקבר
 יִתִּיחַ בְּחִלְתָּא, בְּאַרְעָא דְמוֹאָב, לְקַבֵּיל,
 בֵּית פְּעוֹר. וְלֹא יָדַע אֲנָשׁ, יֵת קְבוּרַתִּיחָ.
עַד, יוֹמָא הַדִּין: ז ומִשָּׁה בֶן-מֵאָה
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בָּמָתוֹ לֹא-
כִּהְתָּה עֵינָו וְלֹא-נָס לַחָה:
 ומִשָּׁה. בַּר מֵאָה וְעֶשְׂרִים. שְׁנִין, פַּד מֵית.
 לֹא כִּהְתָּ עֵינֵיהָ, וְלֹא שָׁנָא זִיו יְקָרָא
 דְּאַפּוּחֵיהּ: ח וַיִּבְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת-מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ
יָמָיו בְּכִי אֲבֵל מֹשֶׁה: ובכו בני ישראל ית משה. בְּמֵישְׁרֵיא
 דְּמוֹאָב, תִּלְתִּין יוֹמִין. וּשְׁלִימוּ, יוֹמֵי בְּכִיתָא, אֲבֵלָא דְּמֹשֶׁה:
 ט וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוֹן מֵלֵא רוּחַ חֲכָמָה כִּי-סָמַךְ
מֹשֶׁה אֶת-יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֱלֹהֵי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה: ויהושע בר נון.
 אֲתַמְלִי, רוּחַ חֲכָמָה. אָרִי סָמַךְ מֹשֶׁה. יֵת יְדוּחֵי, עֲלוּחֵי. וְקַבֵּילוּ מִנֵּיה

— רס"י —

הָיָה מוֹכֵן שֵׁם מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית לְכַפֵּר
 עַל מַעֲשֵׂה פְּעוֹר, וְזֶה אֶחָד מִן הַדְּבָרִים
 שֶׁנִּבְרָאוּ בְּעֶרְב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת:
 ז לֹא כִּהְתָּה עֵינָו. אָף מִשְׁמַת: וְלֹא נָס
 לַחָה. לְחִלּוּחֵית שְׁבוּ, לֹא שָׁלַט בּוֹ רְקִבּוֹן וְלֹא
 נִהְפָּךְ תַּאֲר פְּנִיו: ח בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הַזְּכָרִים,
 אֲבָל בְּאַחֲרָן מִתּוֹךְ שֶׁהָיָה רוֹדֵף שְׁלוֹם וְנוֹתֵן
 שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּבֵין אִשָּׁה לְבַעְלָהּ

וַיִּקְבֵּר אֹתוֹ. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקְבוּדוֹ.
 רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר הוּא קָבַר אֶת עֲצָמוֹ, וְזֶהוּ
 אֶחָד מִשְׁלֹשָׁה אֲתִיב שֶׁהָיָה רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
 דּוֹרֵשׁ בָּן. כִּיּוֹצֵא בּוֹ (נַמְדַנְר ו, יג) בַּיּוֹם מְלֵאת
 יָמָיו נִזְרָו יָבִיא אֹתוֹ, הוּא מְבִיא אֶת עֲצָמוֹ.
 כִּיּוֹצֵא בּוֹ (ויקרא כג, טז) וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עוֹן
 אֲשֶׁמָּה, וְכִי אַחֲרִים מִשְׂיֵאִים אוֹתָם, אֲלֵא הֵם
 מִשְׂיֵאִים אֶת עֲצָמָם: מוּל בֵּית פְּעוֹר. קָבְרוּ

תפסיר רס"ג

אללה מוסי' יי) ולם יקום בעד
דיאלד נבי לאל אסראיל מתיל
מוסי' לאן אללה נאגאה
שפאהא: יא) ולסאיר אלאיאת
ואלבראהין אלדי בעת' בהא
אללה (יינ: אללה בה) ליצנעהא
פי בלד מצר. בפרעון ובגמיע
קואודה ובסאיר אהל בלדה:
יב) ולסאיר אליד אלשידידה.
ולסאיר אלמכיאוף אלעצימה.
אלתי צנעהא מוסי' בחצרה'
גמיע אל אסראיל:

בני ישראל, ועבדו. כמא דפקיד יי, ית
משה: **וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד
בְּיִשְׂרָאֵל כִּמֹּשֶׁה אֲשֶׁר יָדָעוּ
יְהוָה פָּנִים אֶל־פָּנִים: וְלֹא קָם
נָבִיא עוֹד. בְּיִשְׂרָאֵל, כִּמֹּשֶׁה. דָּאתְגְּלִי לִיה
יי אפיין, באפיין: **לְכַל־הָאֶתֶת
וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלַחוּ יְהוָה
לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם****

**לְפַרְעֹה וּלְכָל־עַבְדָּיו וּלְכָל־אֶרְצוֹ: לְכָל אֶתִיָּא
וּמוֹפְתִיָּא. דְּשִׁלַּחִיהּ יי. לְמַעַבֵּד בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. לְפַרְעֹה וּלְכָל עַבְדֵּיהּ
וּלְכָל אֶרְעִיהּ: יב וּלְכָל הַיַּד הַחֲזָקָה וּלְכָל הַמּוֹרָא
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל:
וּלְכָל יָדָא תִּקְיִפְתָּא. וּלְכָל חֲזוּנָא רַבָּא. דְּעַבֵּד מֹשֶׁה. לְעֵינֵי**

כל ישראל: פ פ פ

פּוֹמַא פִּיטוּקִים סִימֵן גִּאוֹאֵל

— רס"י —

נאמר (צמדז כ, כט) כל בית ישראל, זכרים
ונקבות: **יֵאָשֶׁר יָדָעוּ ה' פָּנִים אֶל פָּנִים.**
שהיה לבו נס בו ומדבר אליו בכל עת
שרוצה, כענין שנאמר (שמוט לז, ל) ועתה
אעלה אל ה' (צמדז ט, ט) עמדו ואשמעה
מה יצוה ה' לכם: **יז ולכל היד החזקה.**
שקבל את התורה בלוחות בנדי: ולכל

המורא הגדול. נסים וגבורות שבמדבר
הגדול והנורא: **לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל.** ששאו
לבו לשבור הלוחות לעיניהם, שנאמר
(לעיל ט, יז) ואשברם לעיניכם, והסכימה דעת
הקדוש ברוך הוא לדעתו, שנאמר אשר
שברת, יישר כחך ששברת (שמוט לד, ו):
חסלת פרשת וזאת הברכה
נשלמה זאת התורה בערב שבת קדש, ח"י באייר ל"ג למ"ט מונים
שנת ה'תשס"ח דהיא שנת ב'שי"ט לשטרני. בילא"ו.

סְכוּם הַפִּיסוּקִים שֶׁלְסֵפֶר תְּשַׁע מֵאוֹת וְחֲמִישִׁים וְחֲמִשָּׁה סִימָן הַנֶּזֶק
 וְחֲצִי וְעֵשִׂית עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּדוּ לָךְ. וּפְרָשִׁיּוֹתָיו י"א, אֲסֵרוּ חֲז"ג בְּעֵבְתֵימָה סִימָן. וְסִדְרֵי
 כ"ז, יִפִּיחַ אֲמוּנָה יִגִּיד צֶדֶק סִימָן. וּפְרָקִיו ל"ד, אֹרְחָה ה' בְּכָל לַב"ב סִימָן. מִנֵּן הַפְתּוּחוֹת ל"ד
 וּמִנֵּן הַסְתּוּמוֹת קכ"ד, הַכֹּל קנ"ח פְּרָשִׁיּוֹת, וְכֹסֵא כְבוֹד יִנְחִילֵם סִימָן.

תּוֹרַת הַ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ

סְכוּם הַפִּיסוּקִים שֶׁלְכָל הַתּוֹרָה, חֲמִשָּׁת אֲלָפִים וְשִׁמּוֹנָה מֵאוֹת וְאַרְבַּעִים וְחֲמִשָּׁה.

סִימָן וְאוֹר הַחֲמִמָה יִהְיֶה שֶׁבְעֵתִים

וְדַע, כִּי:

סִימָן בְּרֵאשִׁית וְעַד וַיְבֹא חֲמוֹר אֶלֶף פִּיסוּקִים.

סִימָן וַיְבֹא חֲמוֹר עַד כִּי יָד עַל כַּס יֵה אֶלֶף פִּיסוּקִים.

סִימָן וּמִן כִּי יָד עַד מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ אֶלֶף פִּיסוּקִים.

סִימָן מִבְּשָׂרָם עַד וַהֲוֹרֵד הַמֶּשֶׁכֶן אֶלֶף פִּיסוּקִים.

סִימָן וַהֲוֹרֵד עַד וַעֲזָתָה יִשְׂרָאֵל שָׁמַע אֶלֶף פִּיסוּקִים.

סִימָן וַעֲזָתָה יִשְׂרָאֵל עַד לַעֲנִי כָל יִשְׂרָאֵל שִׁמּוֹנָה מֵאוֹת וְאַרְבַּעִים וְחֲמִשָּׁה פִּיסוּקִים.

סִימָן חֲצִי סֵפֶר בְּרֵאשִׁית וְעַל חֲרָבֶךָ תַּחֲיֶה.

סִימָן חֲצִי סֵפֶר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת אֱלֹהִים לֹא תִקְלַל.

סִימָן חֲצִי סֵפֶר וַיִּקְרָא וַהֲנַגַּע בְּבֶשֶׂר הַזֶּבֶב.

סִימָן חֲצִי סֵפֶר בְּמִדְבַר סִינַי וַחֲיֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲבָחַר בּוֹ.

סִימָן חֲצִי סֵפֶר אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְעֵשִׂית עַל פִּי הַדָּבָר.

סִימָן חֲצִי הַתּוֹרָה כּוֹלָה בְּפִיסוּקִים וַיִּשֶׁם עֲלָיו אֶת הַחֹשֶׁן.

סְכוּם הָאוֹתִיוֹת שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וְתַתִּי"ה סִימָן גְּדוּ"ל יִהְיֶה

כְּבוֹ"ד הַבִּי"ת הַדִּי"ה הָאֲחֻרָיוֹן מִן הָרֵאשִׁוֹן. חֲצִי הַתּוֹרָה בְּאוֹתִיוֹת ו"ו דַּגְחוֹן.

סְכוּם הַתִּיבּוֹת שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה שֶׁבַעִים וְתִשְׁעָה אֲלָף וְשִׁמּוֹנָה מֵאוֹת וְשֵׁשׁ

וְחֲמִשִּׁים. סִימָן לִשׁוֹנֵי עֵ"ט סוֹפֵ"ר מֵהִיר יִפִּי"ת מִבְּנֵי אָדָם. חֲצִי הַתּוֹרָה בְּתִיבּוֹת דְּרֵשׁ דְּרֵשׁ

מִשָּׁה, דְּרֵשׁ מִזָּה וְדְרֵשׁ מִזָּה.

סִימָן הַפְּרָשִׁיּוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁלְתּוֹרָה (אֲתָם נִצְבִים עִם וַיִּלֶךְ מִשָּׁה פְּרָשָׁה אַחַת) שֶׁלֶשׁ וְחֲמִשִּׁים

פְּרָשִׁיּוֹת, נֶגֶד הַמִּנֵּן שֶׁל אֱלֹהִי"ו.

סִימָן הַסְדְּרִים שֶׁלְתּוֹרָה מֵאָה וְחֲמִשִּׁים וְאַרְבַּעַה. נֶגֶד הַמִּנֵּן שֶׁל קְלִיטִי"ה

סִימָן הַפְּרָשִׁיּוֹת הַפְתּוּחוֹת שֶׁלְכָל הַתּוֹרָה מֵאַתִּים וְתִשְׁעִים, וְהַסְתּוּמוֹת שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעָה

וְשֶׁבַעִים. הַכֹּל שֶׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְתִשְׁעָה פְּרָשִׁיּוֹת.

הַכֹּל עַל תִּיקוֹן הַסֵּפֶר שֶׁהָיָה בְּמִצְרַיִם שֶׁהִגִּיחוּ בָּן אֲשֶׁר וְדִיקָדָק בּוֹ שְׁנַיִם רְבוּת כְּמוֹ שֶׁהִעֲתִיקוּ.

הקריאה בספר שני בשמחת תורה

א בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:
 בְּקִדְמֵי בָרָא יי. ית שמיא וית ארעא: ב וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְכָהוּ
 וְחֹשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמַּיִם:
 וְאֶרֶץ. הָיָה צְדִיָּא וְרִיקְנִיָּא. וְחֹשׁוּבָא עַל אִפִּי תְהוּמָא. וְרוּחָא מִן קָדָם יי.
 מִנְשָׁבָא עַל אִפִּי מִיָּא: ג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי-אֹר וַיְהִי-אֹר: וַאֲמַר
 יי יְהִי נְהוּרָא. וְהוּה נְהוּרָא: ד וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאֹר כִּי-טוֹב
 וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַחֲזָא יי. ית נהורא ארי
 טב. וְאִפְרִישׁ יי. בֵּין נְהוּרָא וּבֵין חֹשׁוּבָא: ה וַיִּקְרָא אֱלֹהִים | לְאֹר יוֹם
 וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם אֶחָד: וּקְרָא יי
 לְנְהוּרָא יַמְמָא. וְלַחֹשׁוּבָא קָרָא לַיְלָא. וְהוּה רְמֵשׁ וְהוּה צֶפֶר יוֹם חָד: פ
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין
 מַיִם לְמַיִם: וַאֲמַר יי. יְהִי רָקִיעַא בְּמַצִּיעוֹת מִיָּא. וַיְהִי מִפְרִישׁ. בֵּין מִיָּא
 לְמִיָּא: ז וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
 מִתַּחַת לַרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מַעַל לַרְקִיעַ וַיְהִי-כֵן: וַעֲבַד
 יי ית רקיעא. וְאִפְרִישׁ. בֵּין מִיָּא דְמַלְרַע לְרָקִיעַא. וּבֵין מִיָּא. דְּמִיעַל
 לְרָקִיעַא. וְהוּה כֵן: ח וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַרְקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי-עֶרֶב
 וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי: וּקְרָא יי. לְרָקִיעַא שְׁמִיָּא. וְהוּה רְמֵשׁ וְהוּה צֶפֶר יוֹם
 תַּנּוּן: ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
 אֶל-מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיַּבְשָׁה וַיְהִי-כֵן: וַאֲמַר יי. יתִּפְנִישׁוּן
 מִיָּא. מִתַּחַת שְׁמִיָּא לְאֶתֶר חָד. וְתִתְחַזֵּי יַבְשָׁתָא. וְהוּה כֵן: י וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לַיַּבְשָׁה אָרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים כִּי-טוֹב: וּקְרָא יי לַיַּבְשָׁתָא אֶרֶץ. וּלְבֵית כְּנִישָׁת מִיָּא קָרָא

זֶלֶק הַדְּקוּק: י וַיִּקְרָא אֱלֹהִים | לְאֹר. פְּסִיק בֵּין אֱלֹהִים לְאֹר בְּכָל הַתִּיגָאן: י וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לַיַּבְשָׁה. בְּרֹב הַתִּיגָאן לֹא יֵשׁ כֹּאן פְּסִיק:

יִמְמִי וְחֹזָא יי אַרְי טָב: יא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא
 עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זָרַע עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זָרְעוּ-בוֹ
 עַל-הָאָרֶץ וַיְהִי-כֵן: יב וַאֲמַר יי. תִּדְאִית אַרְעָא דְתַאָּה. עִסְפָּא דְבַר
 זַרְעִיה מִזְדַּרְע. אֵילָן פִּירִין. עֶבֶד פִּירִין לִזְנִיה. דְּבַר זַרְעִיה בֵּיה עַל אַרְעָא.
 וְהָוּה כֵן: יג וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זָרַע לְמִינְהוּ וְעֵץ
 עֵשֶׂה-פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ-בוֹ לְמִינְהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:
 וְאִפִּיקַת אַרְעָא. דְתַאָּה. עִסְפָּא דְבַר זַרְעִיה מִזְדַּרְע לִזְנִיה. וְאֵילָן עֶבֶד
 פִּירִין. דְּבַר זַרְעִיה בֵּיה לִזְנִיה. וְחֹזָא יי אַרְי טָב: יד וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר
 יוֹם שְׁלִישִׁי: וְהָוּה רְמֵשׁ וְהָוּה צֶפַר יוֹם תְּלִיתִי: טו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה
 וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם: יז וַאֲמַר יי. יְהוֹן נְהוֹרִין
 בְּרִקִיעָא דְשַׁמַּיָּא. לְאַפְרָשָׂא. בֵּין יַמָּא וּבֵין לַיְלָא. וַיְהוֹן לְאֹתֵין וּלְזַמְנִין.
 וּלְמַמְנֵי בְּהוֹן יוֹמִין וּשְׁנָיִם: יח וְהָיוּ לְמְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם
 לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ וַיְהִי-כֵן: יט וַיְהוֹן לְנְהוֹרִין בְּרִקִיעָא דְשַׁמַּיָּא.
 לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא. וְהָוּה כֵן: כו וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-שְׁנֵי הַמְּאֹרֶת
 הַגְּדֹלִים אֶת-הַמְּאֹר הַגָּדֹל לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם וְאֶת-הַמְּאֹר
 הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים: כז וְעֶבֶד יי. יֵת תְּרִין
 נְהוֹרִיא רַבְרַבִּיא. יֵת נְהוֹרָא רַבָּא לְמַשְׁלַט בִּימָמָא. וְיֵת נְהוֹרָא זַעֲרָא
 לְמַשְׁלַט בְּלַיְלָא. וְיֵת כּוֹכְבֵיא: כח וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרִקִיעַ
 הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ: כט וַיְהִי יֵת הוֹן. יי בְּרִקִיעָא דְשַׁמַּיָּא.
 לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא: לו וְלְמַשְׁלַח בְּיוֹם וּבְלַיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין
 הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב: לז וּלְמַשְׁלַח בִּימָמָא
 וּבְלַיְלָא. וּלְאַפְרָשָׂא. בֵּין נְהוֹרָא וּבֵין חֲשׂוֹכָא. וְחֹזָא יי אַרְי טָב:
 לח וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי: לט וְהָוּה רְמֵשׁ וְהָוּה צֶפַר יוֹם רְבִיעִי:

זולק הדקדוק: יא תְּדִשָׂא. התי"ו בגעיא והדל"ת בשוא נח (מהר"י בשירי ד"ל): יב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ
 דְּשָׂא. תיבת ותוצא באזלא, הארץ באתי, דשא תלשא ימנית, ברוב התיגאן:

פ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְעוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף
 יְעוֹפֵף עַל-הָאָרֶץ עַל-פְּנֵי רִקִּיעַ הַשָּׁמַיִם: וַאֲמַר יי. ירחשו מֵיָא.
 רחיש נפשא חיתא. ועופא יפרח על ארעא. על אפי רקיע שמיא:
כ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל-נֶפֶשׁ
 הַחַיָּה | הַרְמֵשֶׁת אֲשֶׁר שְׂרְעוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם וְאֵת כָּל עוֹף
 כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב: וַיִּבְרָא יי. ית תניניא רברביא.
 וית כל נפשא חיתא דרחשא. דארחישו מֵיָא לזניהון. וית כל עופא דפרח
 לזניהי. וחזא יי ארי טב: כב וַיִּבְרַךְ אֶתֶם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ
 וּמְלֵאוּ אֶת-הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרְבַּ בְּאֶרֶץ: וַיְבָרֵךְ יתהון. יי
 למימר. פרושו וסגו. ומלו ית מֵיָא בִּימְמֵיָא. ועופא יסגי בִּארְעָא:
כג וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי: וַהֲוֶה רִמְשׁ וַהֲוֶה צֶפַר יוֹם
 חַמִּישִׁי: **פ** וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ
 בַּהֶמָּה וּרְמֵשׁ וְחַיֵּת-וְאֶרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי-כֵן: וַאֲמַר יי. תפיק
 ארעא. נפשא חיתא לזנה. בעיר ורחיש. וחית ארעא לזנה. והוה כן:
כד וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-חַיֵּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת-הַבְּהֵמָה
 לְמִינָהּ וְאֵת כָּל-רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינָהּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 כִּי-טוֹב: וַעֲבַד יי ית חית ארעא לזנה. וית בעירא לזנה. וית. כל רחשא
 דארעא לזניהי. וחזא יי ארי טב: כו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם
 בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וַיְרְדוּ בְדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
 וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל הַרְמֵשׁ הָאֲרָץ:
 וַאֲמַר יי. נעביד אנשא. בצלמנא כדמותנא. וישלטון בנוני ימא ובעופא
 דשמיא. ובבעירא ובכל ארעא. ובכל רחשא דרחיש על ארעא:
כז וַיִּבְרָא אֱלֹהִים | אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא
 אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: וַיִּבְרָא יי ית אדם בצלמיה. בצלם

זולק הדקדוק: כז בצלם אלהים. תרגומו בצלם אלהים לא כמ"ש בכ"ד גדול, בצלמא
 די"י. וגם בכל הדפוסים תרגמו בצלם אלהים ועיקר לסוד נכמס:

אֱלֹהִים בָּרָא יְתִיָּהּ. דְּבַר וְנִקְבָּא בָּרָא יְתִיָּהּ: כח וַיְבָרֶךְ אֶתְּם אֱלֹהִים
 וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבֹּשָׁהּ
 וּרְדוּ בְּדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הַרְמִשָּׁת
 עַל־הָאָרֶץ: וּבְרִיךְ יְתִיָּהּ: יי. וַאֲמַר לְהוֹן: יי. פּוֹשׁוּ וּסְגוּ. וּמְלוּ יֵת אַרְעָא
 וּתְקוּפוּ עֲלֶיהָ. וּשְׁלוּטוּ. בְּנוּנֵי יִמָּא וּבַעוּפָא דְשַׁמַּיָּא. וּבְכָל חֵיתָא דְרַחֲשָׂא עַל
 אַרְעָא: כט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב |
 זֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל הָעֵץ אֲשֶׁר־בוּ
 פְּרִיעֵץ זֶרַע זֶרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ: וַאֲמַר יי. הָא יְהִיבִית לְכוּן.
 יֵת כָּל עֶסְבָּא דְּבַר זֶרַעִיה מְזֻדְרַע. דְּעַל אִפִּי כָל אַרְעָא. וְיֵת כָּל אֵילָנָא. דְּבִיָּה
 פִּירֵי אֵילָנָא דְּבַר זֶרַעִיה מְזֻדְרַע. לְכוּן יְהִי לְמִיכַל: ל וְלְכָל־חַיֵּת הָאָרֶץ
 וְלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל | רוּמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בוּ נִפְשׁ
 חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָהּ וַיְהִי־כֵן: וּלְכָל חַיֵּת אַרְעָא.
 וּלְכָל עוּפָא דְשַׁמַּיָּא. וּלְכָל דְרַחֲשֵׁי עַל אַרְעָא. דְּבִיָּה נִפְשָׂא חֵיתָא. יֵת כָּל
 יְרוּק עֶסְבָּא לְמִיכַל. וְהָוָה כֵּן: לא וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה
 וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרְב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי: וַחֲזָא יי יֵת
 כָּל דְּעַבְדָּא. וְהָא תְקִין לְחַדָּא. וְהָוָה רַמֵּשׁ וְהָוָה צִפּוֹר יוֹם שְׁתִּיתִי: פ
 ז וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַאֲשַׁתְּכַלְלוּ. שְׁמִיָּא
 וְאַרְעָא וְכָל חַיִּיהוֹן: ב וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ
 אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר
 עָשָׂה: וְשִׁיעִי יי בַּיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה. עֲבִידְתִּיה דְּעַבְדָּא. וְנַח בַּיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה.
 מִכָּל עֲבִידְתִּיה דְּעַבְדָּא: ג וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ
 אֹתוֹ כִּי בּו שְׁבַת מִכָּל־מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים
 לַעֲשׂוֹת: וּבְרִיךְ יי יֵת יוֹמָא שְׁבִיעָאָה. וְקַדִּישׁ יְתִיָּהּ. אַרִי בִיָּה נַח מִכָּל
 עֲבִידְתִּיהּ. דְּבָרָא יי לְמַעַבְדָּא:

זולק הדקדוק: כח ובכל-חיה. הטפחא בתיבת הרמשת בכל התיגאן:

מפטיר רשמחת תורה

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֵיהֶ אִשָּׁה רִיחַ גִּיחַח לִיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כַּבָּשִׂים
בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לַפֶּר לְאֵיל וְלַכַּבָּשִׂים
בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וְשַׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלֹת הַתָּמִיד
וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֶיהָ: אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לִיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנְדַרְיֶכֶם
וְגִדְבַתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וְלִמְנַחְתֵיכֶם וְלִנְסֻכֵיכֶם וְלִשְׁלֵמֵיכֶם: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנֹּאמְרִים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמ)

הפטרת דוואת הברכה - לשמחת תורה

ביהושע סימן א

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עַבְדַּי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון מִשְׁרַת מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְהוּא. בָּתֵּר.
דְּמִית מֹשֶׁה, עַבְדָּא דִּי. וַאֲמַר יְיָ, לִיהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון. מִשְׁמִשְׁנֵיהָ דְּמֹשֶׁה,
לְמִימַר: מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבַד אֶת־הַיְיָדֹן
הַזֶּה אַתָּה וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן
לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: מֹשֶׁה עַבְדִּי, מִית. וּבְעֵן קוּם עֲבַד, יְת יִרְדְּנָא
הַדִּין. אַת, וְכָל עַמָּא הַדִּין. לְאֶרְעָא. דְּאַנָּא. יְהִיב לְהוֹן, לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
כָּל־מְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בְּרִגְלֵיכֶם בּוֹ לָכֶם נִתְּנוּ
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה: כָּל אַתְרָא. דְּתִדְרֹךְ פִּרְסַת רִגְלֵיכֶם.
בֵּיה, לְכוּן יְהַבְתִּיהָ. כְּמָא דְּמִלִּילִית, עִם מֹשֶׁה: מֵהַמְּדַבֵּר וְהַלְבָּנוּן
הַזֶּה וְעַד־הַנְּהַר הַגָּדוֹל נְהַר־פָּרָת כָּל אֶרֶץ הַחֲתִים

זולק הדקדוק: * וַיְהִי הווי"ו מועמדת בגעיא: ד ועד־הנהר. הווי"ו מועמד בגעיא וקריאתו
נרטה לפתח:

וְעַד-הַיָּם הַגְּדוֹל מְבֹאֵה הַשָּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְּבוּלְכֶם: מִן מִדְבָּרָא
וְלִבְנֵי הַדִּין, וְעַד נִהְרָא רַבָּא נִהְרָא פָּרַת. כֹּל, אֲרַע חֲתָאֵי. וְעַד יַמָּא רַבָּא,
מִעֲלֵנִי שְׁמֵשׁא. יְהִי, תַּחֲמוּכֹן: ה' לֹא-יִתְיַעַב אִישׁ לִפְנֵיךָ כֹּל יָמֵי
חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם-מֹשֶׁה אֱלֹהִים עִמָּךְ לֹא אֲרַפֶּךָ וְלֹא
אֶעְזֹבְךָ: לֹא יִתְעַתֵּד אָנָּשׁ, קִדְמָךְ. כֹּל, יוֹמֵי חַיֶּיךָ. כִּמָּא דְהוּהּ מִימְרֵי
בְּסַעְדִּיהָ דְּמֹשֶׁה, בֶּן יְהִי מִימְרֵי בְּסַעְדֶּךָ. לֹא אֶשְׁבֹּקְךָ, וְלֹא אֲרַחֲקֶנְךָ:
חֲזֹק וְאַמֵּץ כִּי אַתָּה תִּנְחִיל אֶת-הָעַם הַזֶּה אֶת-הָאָרֶץ
אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְתָּם לָתֵת לָהֶם: תִּקְרָא וְעֵילָם. אֲרִי אַתָּה.
תַּחֲסִין, יֵת עִמָּא הַדִּין. יֵת אֲרַעָא. דְּקִימִית לְאַבְדָּתְהוֹן, לְמַתְּנָן לְהוֹן:
רַק חֲזֹק וְאַמֵּץ מְאֹד לְשָׁמֹר לַעֲשׂוֹת בְּכָל-הַתּוֹרָה אֲשֶׁר
עִוָּךְ מֹשֶׁה עִבְדֵי אֱלֹהֵי-תְּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן
תִּשְׁפִּיל בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ: לְחֹד תִּקְרָא וְעֵילָם, לְחֹדָא. לְמִטְר
לְמַעַבְד, בְּכָל אֲוִרִיתָא. דְּפִקְדֶךָ, מֹשֶׁה עִבְדֵי. לֹא תִסְטִי מִנִּיה, לְיַמִּינָא
וְלִסְמָאלָא. בְּדִיל דְּתַעֲלַח. בְּכָל אַתְר, דְּתִהְךָ: ה' לֹא-יִמּוֹשׁ סֵפֶר
הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלֵה לְמַעַן תִּשְׁמֹר
לַעֲשׂוֹת בְּכָל-הַפְּתוּב בּוֹ כִּי-אֲזוֹ תַעֲלִיחַ אֶת-דְּרָכְךָ וְאֲזוֹ
תִּשְׁפִּיל: לֹא יַעֲדֵי. סֵפֶרָא דְּאֲוִרִיתָא הַדִּין, מִפְּמָךְ. וְתַהֵי הִגֵּי בֵיה, יַיִמָּס
וְלִילֵי. בְּדִיל, דְּתִטֵּר לְמַעַבְד. בְּכָל דְּכַתִּיב, בֵּיה. אֲרִי בְּכִין, תַעֲלַח יֵת
אֲוִרְחָךְ, וּבְכֹן תִּכְשִׁיט: ה' הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזֹק וְאַמֵּץ אֱלֹהֵי-
תַעֲרִץ וְאֵל-תַּחַת כִּי עִמָּךְ יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ:

זֶלֶק הַדְּקִדּוּק: וְאַמֵּץ. קִמָּץ בַּתְּנַח, דְּלֹא כְּמִסִּיר בְּכ"ד גְּדוּל. גַּם בְּמַחְבֵּרַת הַפ"א לֹא נִמְנָה עִם
פְּתַחֲנָן בַּתְּנַח, מוֹכַח שְׁתִּיבָה זֹו נִשְׁאָרָה כְּדִינָה בַּתְּנַח וְקִמָּץ: רַק חֲזֹק וְאַמֵּץ. הַמ"ם בְּפִתַח
וּמִסִּיר עֲלֵה 'תְּרִין פִּתַח' וּבְקִשְׁתִּי לְדַעַת חֲבִירוֹ וּמִצְאָתִיו בְּדַה"י א' ס' כ"ח פִּס' כ', 'חֲזֹק וְאַמֵּץ
וְעִשָּׂה'. וְרֵאִיתִי בְּמִסוּרַת הַכ"ד שֶׁם בְּדַה"י שְׁכ' וְז"ל, 'וְאַמֵּץ' תְּרִין פִּתַחֲנָן, 'חֲזֹק וְאַמֵּץ אֵל תִּירָא
וְאֵל' 'חֲזֹק וְאַמֵּץ וְעִשָּׂה'. וְקִשָּׁה דְּלֹא נִמְצָא פִּס' זֶה חֲזֹק וְאַמֵּץ אֵל תִּירָא, רַק אֵל תַעֲרִץ וְאֵל תַּחַת
דְּבְרִישׁ יְהוֹשֻׁעַ, וְאִי מִיִּירֵי עַל זֶה, הָא לֹא כְּתִיב וְאֵל תִּירָא. וְעוֹד דְּתִיבַת וְאַמֵּץ בַּתְּנַח, וְא"כ צ"ל
בְּקִמָּץ, כִּי לֹא נִמְנָה עִם פְּתַחֲנָן בַּתְּנַח. עַל כְּרַחֲךָ דְּלֹא מִיִּירֵי רַק בְּאַמֵּץ שְׁנוֹכֵר בְּפִס' רַק חֲזֹק
וְאַמֵּץ שֶׁהַמוֹסְרָה עֲלֵה בָּאָה. וְעֵינָן לְקַמָּץ אַחֵר זֶה:

הלא פקידתך, תקף ועילם. לא תדחל, ולא תתבר. ארי בסעךך,
 מימרא דיי אלהך, בכל אתר, דתהך: ויהי יהוה את-יהושע
 ויהי שמעו בכל-הארץ: והוה מימרא דיי, בסעדיה דיהושע. והוה
 שמעיה, סגי בכל ארעא:

(גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל:)

(פרקנא. יי צבאות, שמייה קדישא, דישראל:)

על דא יתפרך וישתבח, שםא רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

מפטיר דשבת ראש חודש

במדבר סימן כ"ח פסוקים ט - ט"ו

וביום השבת שני-כבשים בני-שנה תמימם ושני עשננים סלת
 מנחה בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו על-עלת התמיד
 ונסכה: ובראשי חדשיכם תקריבו עליה ליהוה פרים בני-בקר שנים
 ואיל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימם: ושלושה עשננים סלת
 מנחה בלולה בשמן לפר האחד ושני עשננים סלת מנחה בלולה
 בשמן לאיל האחד: ועשרן עשרון סלת מנחה בלולה בשמן
 לכבש האחד עליה ריח ניחח אשה ליהוה: ונספיהם חצי ההין יהיה
 לפר ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין לכבש יין זאת עלת חודש
 בחדשו לחדשי השנה: ושעיר עזים אחד לחטאת ליהוה על-עלת
 התמיד יעשה ונסכו:

ברכה ראשונה שקודם ההפטר

ברוך אתה יהוה אללהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה
 בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הבוחר בתורה,
 במשה עבדו, ובין ישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הַפְּטֵרָה דְשַׁבַּת רֵאשִׁי חֹדֶשׁ

בישעיה סימן ס"ו

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כֶּסֶף וְהָאָרֶץ הַדָּם רַגְלֵי אִי־זָה
 בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי וְאִי־זָה מְקוֹם מְנוּחָתִי: כִּדְנֹן,
 אָמַר יי. שְׁמִיָּא, כְּרִסֵּי יְקָרֵי וְאַרְעָא, כִּיבֵשׁ קְדָמִי. אִידִין בֵּיתָא, דְּתַבְנֹן
 קְדָמִי. וְאִידִין הוּא אַתְרָא, בֵּית אֲשֶׁרִיּוֹת שְׂכִינָתִי: ג וְאֶת־כָּל־אֱלֹהֵי יָדַי
 עֲשֵׂתָה וַיְהִי כָל־אֱלֹהֵי נְאֻם־יְהוָה וְאֶל־זָה אֲבִיט אֶל־עֲנִי
 וְנִכְהֲרוּחַ וְחָרַד עַל־דְּבָרֵי: וְיֵת כָּל אֱלֹהִין, גְּבוּרָתִי עֲבַדְתָּ. הֲלֹא
 הוּאָה כָּל אֱלֹהִין, אָמַר יי. וּבְדִין רַעוּא קְדָמִי, לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה. כִּדְעֻנּוֹתֵךְ,
 וּמִכִּיד רוּחַ. וּמִשְׁתֹּנִי, לְקַבִּיל פְּתֻגְמִי: ג שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִכְּה־אִישׁ
 זֹבַח הַשֶּׁה עוֹרְף פְּלֶב מַעֲלָה מְנַחֵה דֶם־חֲזִיר מְזַכֵּיר לְבָנָה
 מִבְּרָךְ. אֲוֹן גַּם־הֵמָּה בָּחֲרוּ בְּדַרְכֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נִפְשָׁם
 חֲפָצָה: נְכִיס תוֹר, כְּקִטִּיל גֶּבֶר. דְּבַח אָמַר, כְּנִקִּיף כָּלֵב. מִסִּיק קֶרֶבֶן, דֶּם
 חֲזִירָא. קֶרֶבֶן מִתְנַתְּהוֹן, מִתְנַתְּ אוֹנִיס. אַף אֲנֹן. אַתְרַעִיאוּ, בְּאוֹרְחַתְהוֹן.
 וּבְשִׁקּוּצֵיהוֹן, נִפְשָׁהוֹן אַתְרַעִיאת: ד גַּם־אֲנִי אֶבְחַר בְּתַעֲלוּלֵיהֶם
 וּמְגוֹרָתָם אָבִיא לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה דְּבַרְתִּי וְלֹא
 שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינַי וּבִאֲשֶׁר לֹא־חֲפָצְתִי בָּחֲרוּ: אַף
 אֲנִי, אֶצְבִּי בַתְּבֻרָהוֹן. וּמִמָּא דִּיצִיפוּ, לֹא יִשְׁתַּיְבֹּן. חֲלָף דְּשַׁלְחִית נְבִיִי,
 וְלֹא תָבוּ. אַתְנַבִּיאוּ, וְלֹא קִבְּלוּ. וְעַבְדוּ דְּבִישׁ, קְדָמִי. וּבַדְּלֹא עֲבִינָא,
 אַתְרַעִיאוּ: ה שָׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל־דְּבָרוֹ אָמְרוּ
 אַחֵיכֶם שְׁנֵאִיכֶם מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה
 בְּשִׁמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׂוּ: קִבְּלוּ, פְּתֻגְמָא דִּי. צְדִיקִיא דְּמִשְׁתֹּנִי,
 לְקַבִּיל פְּתֻגְמֵי רַעוּתֵיהָ. אָמְרִין אַחֵיכוֹן סְנֵאִיכוֹן, מְרַחֲקִיכוֹן. בְּדִיל שְׁמִי, יִסְגִי
 יִקְרָא דִּי. וְנַחְזִי בְּחֻדוֹתְכוֹן, וְאֲנֹן יִבְהַתֹּן: ו קוֹל שְׁאוֹן מַעִיר קוֹל

זֶלֶק הַדְּקָדוֹק: ב ואל זָה אֲבִיט. בכל ספרי תימן בשופר הולך: ג מִכְּה־אִישׁ. צִירֵי: עוֹרְף.
 מִבְּרָךְ. מִמוּצַע לֹא לַעִיל וְלֹא לַרַע עֵינֵי עֲרוּגַת הַבוּשָׁם:

מִהֵיכַל קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֵיבָיו: קַל אֶת־גּוֹשָׁא, מִקְרָא
 יְרֵשֶׁלַם. קָלָא, מִהֵיכַלָּא. קַל מִימְרָא דִּיֵּי, דְּמִשְׁלִים גְּמֵלָא, לְבַעֲלֵי דְבַבּוּהֵי:
 בְּטָרַם תַּחֲלִיל יִלְדָּה בְּטָרַם יָבּוּא חֶבֶל לָהּ וְהַמְּלִיטָה זָכַר:
 עַד לֹא מִיִּתֵי עֶקָא לָהּ, תַּתְּפְרִיק. וְעַד לֹא יִיִתֵי לָהּ, זִיעַ. כְּחַבְלִין עַל יִלְדָּא,
 יִתְגַּלֵּי מִלְּפָה: ה מִי־שָׁמַע כְּזֹאת מִי רָאָה כְּאֵלֶּה הַיּוֹחֵל אֲרִיץ
 בְּיוֹם אֶחָד אִם־יּוֹלֵד גְּוֵי פַעַם אַחַת בִּי־חֲלָה גַם־יִלְדָּה צִיּוֹן
 אֶת־בְּנֵיהֶּ: מִן שָׁמַע כְּהָדָא. מִן חֲזָא, כְּאֵלִין. הָאֲפִשֵׁר דְּתַתְּעֵבִיד אַרְעָא,
 בְּיוֹמָא חַד. אִם יִתְבְּרֵי עֲמָה, זְמַן חָדָא. אֲרִי עֲתִידָא דְּתַתְּנַחַם צִיּוֹן וְתַתְּמַלֵּי,
 מַעַם גְּלוּתָהּ: ט הָאֲנִי אֲשַׁבֵּיר וְלֹא אֹלִיד יֹאמֵר יְהוָה
 אִם־אֲנִי הַמּוֹלִיד וְעֲצַרְתִּי אֲמַר אֱלֹהִיד: אֲנָא אֱלֹהָא בְּרִית
 עֲלָמָא מִבְּרֵאשִׁית, אֲמַר יֵי. אֲנָא בְּרִית כָּל אֲנָשָׂא. אֲנָא בְּדַרְתִּי יִתְהוֹן,
 לְבִינֵי עַמְמֵיָא. אֲפִ אֲנָא עֲתִיד לְכַנְשָׂא גְּלוּתִיךְ, אֲמַר אֱלֹהִיד: ד שְׂמַחוּ
 אֶת־יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל־אֲהַבֵּיהָ שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוֹשׁ
 כָּל־הַמְּתַאבְּלִים עָלֶיהָ: חֲדוּ בִירֵשָׁלַם. וּבֹעֵוּ בָּהּ, כָּל רַחֲמָהּ. הִוְצִו
 עֲמָה, דִּינֵן. כָּל דְּהוּוּ מִתְּאֲבָלִין, עֲלֵהּ: ט לְמַעַן תִּינְקוּ וּשְׁבַעְתֶּם
 מִשָּׂד תַּנְחַמֶּיהָ לְמַעַן תִּמְצִוּ וְהַתְּעַנְגְתֶּם מִזִּז כְּבוֹדָהּ: בְּדִיל
 דְּתַתְּפַנְקוּן, וְתַסְבְּעוּן. מִבְּזוּת, תַּנְחַמְהָ. בְּדִיל דְּתַשְׁתַּוּן, וְתַתְּרוּן, מִחֲמַר
 יִקְרָה: יב כִּי־כֹה אֲמַר יְהוָה הִנְנִי נֹטֶה־אֵלֶיהָ כְּנֹהַר שְׁלֹום
 וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם וַיִּנְקַתֶּם עַל־צַד תַּנְשִׂאוּ
 וְעַל־בְּרָכִים תִּשְׁעִשְׁעוּ: אֲרִי כַדְנֹן, אֲמַר יֵי. הָאֲנָא מִיִּתֵי לָהּ. כְּשַׁפַּע
 נְהַר פְּרַת, שְׁלֹם. וּכְנַחַל מְגִבֵּר. יִקֵּר עַמְמֵיָא, וְתַתְּפַנְקוּן. עַל גְּסַסִּין,
 תַּתְּנַטְלוּן. וְעַל רִבְבִין, תַּתְּרַבּוּן: יג כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תַּנְחַמְנוּ בֵּן
 אֲנַכִּי אֲנַחְמְכֶם וּבִירֵשָׁלַם תַּנְחַמוּ: כְּגִבֵּר. דְּאֲמִיָּה, מִנְחָמָא לִיהּ.
 בֵּן מִימְרֵי, יִנְחִים יִתְכוּן, וּבִירֵשָׁלַם, תַּתְּנַחְמוּן: יד וְרֵאִיתֶם וּשְׂשׁ לְבַכְּם

זולק הדקדוק: ח חבל. החי"ת בציר"י. וכ"ה במוסרה רבתא אות הקו"ף ערך קמץ: ט מניז
 כבודה. התרגום בנוסחאות קדמוניות מדוקדקות הגירסא כך 'מחמר' ברי"ש, דומה למ"ש חז"ל
 'חמר בשר' ודוק והוא מבואר: יג ושש לבכם. בקמץ רחב:

וְעֲצֻמוֹתֵיכֶם כַּדָּשָׁא תִפְרַחְנָה וְנוֹדְעָה יַד־יְהוָה אֶת־עַבְדֵּי
 וְזַעַם אֶת־אֵיבֵיו: וְתַחזוּן, וְיַחֲדֵי לְבָבוֹן. וְגוֹיִתְכוּן, כְּדַתְאִין יִזְהַרְן. וְתַתְּגְלִי
 גְבוּרְתָא דִּי, לְאִיטְבָא לְעַבְדוּהֵי צְדִיקָא. וְיִיתִי לְוֵט, לְבַעֲלֵי דְכַבוּהֵי:
 כִּי־הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבוֹא וְכִסּוּפָה מְרַכְּבֵתוֹ לְהַשִּׁיב
 בַּחֲמָה אִפּוֹ וְגַעְרָתוֹ בְּלֵהֲבֵי־אֵשׁ: אֲרִי הָא יֵי, בְּאִישְׁתָּא מִתְּגְלִי.
 וְכַעֲלֵעוּלִין, רְתַבוּהֵי. לְאַתְבָּא בְּתַקוּף, רְגוּיָה. וּמְזוּפִיתִיה, בְּשִׁלְהוּבִית
 אִישְׁתָּא: כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבוֹ אֶת־כָּל־בָּשָׂר
 וְרַבּוֹ חֲלָלִי יְהוָה: אֲרִי בְּאִישְׁתָּא, עֵתִיד יֵי לְמַדְן. וּבְחַרְבִּיה, יֵת כָּל
 בְּסָרָא. וְסַגִּיאִין קְטִילָא, קָדָם יֵי: הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים
 אֶל־הַגִּזְנוֹת אַחֵר (כ' אַחֵר) אַחַת בְּתוֹךְ אֲכָלִי בָּשָׂר הַחֲזִיר
 וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבֵר יַחְדוֹ יִסְפוּ נַאֲם־יְהוָה: דְּמִזְדְּמִנִין וּדְמִדְּבָן,
 לְגַנְיָאד טְעוּתָא. סִיעָא, בְּתַר סִיעָא. אֲכָלִי, בְּסַר חֲזִירָא. וְשִׁקְצָא, וְעַכְבְּרָא.
 כַּחֲדָא יְסוּפוּן, אָמַר יֵי: וְאַנְכִי מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵּיהֶם בָּאָה
 לְקַבֵּץ אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהַלְשִׁנוֹת וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי:
 וְקִדְמֵי גְלָן. עוֹבְדֵי־הוֹן, וְעַשְׂתוֹנֵי־הוֹן. עֵתִידְנָא. לְכַנְשָׂא יֵת כָּל עַמְמֵיָא, אֲמִיָּא
 וְלִשְׁנֵיָא. וְיִיתוּן, וְיַחזוּן יֵת יְקָרִי: וְשִׁמְתִי בָהֶם אוֹת וְשַׁלַּחְתִּי
 מֵהֶם | פְּלִיטִים אֶל־הַגּוֹיִם תַּרְשִׁישׁ פּוּל וְלוּד מִשְׁכֵי קִשְׁת
 תָּבַל וְיוֹן הָאֵיִם הִרְחַקִים אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ אֶת־שְׁמִיעִי
 וְלֹא־רָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי וְהִגִּידוּ אֶת־כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם: וְאֲשׁוּי בְּהוֹן,
 אֲתָא. וְאֲשַׁלַּח מִנְהוֹן, מְשִׁיבִין. לְבִינֵי עַמְמֵיָא. לְמַדִּינַת יִמָּא, פּוּלָאִי וְלוּדָאִי.
 דְּמִתְחִין וּמִחֵן בְּקִשְׁתָּא, לְמַדִּינַת תּוּבַל וְיוֹן. נְגוּתָא רַחֲקֵיָא. דְּלֹא שָׁמְעוּ יֵת
 שִׁימַע גְבוּרְתִּי, וְלֹא חָזוּ יֵת יְקָרִי. וְיַחזוּן יֵת יְקָרִי, בְּעַמְמֵיָא: כִּי וְהִבִּיאוּ
 אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם מִכָּל־הַגּוֹיִם | מִנְחָה | לִיהוָה בְּסוּסִים
 וּבָרֶכֶב וּבַעֲצִים וּבַפָּרָדִים וּבַפָּרָכוֹת עַל הַר קִדְשֵׁי יְרוּשָׁלַם
 אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּנְחָה בְּכָלִי

זֶלֶק הַדְּקָרוֹק: כִּי חֲלָלִי הַחֲיִית גְּעִי וְהַשׁוֹא נַע: כִּי וּבָאוּ. מֵאֲרַכָּה: וְרָאוּ. טַפְחָא בְּכָל סַפְרֵי תִימָן:

טְהוֹר בַּיִת יְהוָה: וַיִּתּוֹן ית כָּל אַחִיכֹּן מִכָּל עַמּוּמֵיָא, קִרְבְּנָא קָדָם יי. בְּסוּסוֹן. וּבְרִתְפִין. וּבְרַחֲלִילֹן וּבְכוּדְנוֹן, וּבִתְשַׁבְּחֹן. עַל טוֹרָא דְקִדְשֵׁי. יְרִשְׁלָם, אָמַר יי. כְּמָא דַּיִיתוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ית מִנְחָתָא. בְּמִן דְכִי, לְבֵית מִקְדָּשָׁא דַּיִי: כַּאֲרִיב. לְמַהוּ כְּהִנְיָא לְיוֹאֵי, אָמַר יי: כַּאֲשֶׁר הַשְּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים לְפָנַי נְאֻם־יְהוָה כִּן יַעֲמֵד זֶרְעֲכֶם וְשִׁמְכֶם: אַרִי כְּמָא דְשִׁמְיָא חֲדַתִּין. וְאַרְעָא חֲדַתָּא. דַּאֲנָא עֲבִיד. קִימִין קְדָמִי, אָמַר יי. כִּן, יתְקִים זֶרְעוֹן, וְשׁוּמְכוֹן: כִּן וְהָיָה מִדֵּי־חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבָּתוֹ יָבֹוא כָּל־בָּשָׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה: וַיְהִי. כְּזִמְן יִרְח, בִּירְח. וּכְזִמְן שַׁבָּא, בְּשַׁבָּא. יִיתוֹן כָּל בְּנֵי בְּסָרָא. לְמַסְגַּד קְדָמִי, אָמַר יי: כִּי וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכָּבֵה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל־בָּשָׂר: וַיִּפְקֹן וַיַּחֲזוּן. בְּפִגְרֵי גְבִרְיָא חִיבִיָּא. דְּמַרְדּוּ, בְּמִימְרֵי. אַרִי נִשְׁמַתְהוֹן, לֹא יָמוּתוּן. וְאִישְׁתְּהוֹן, לֹא תִטְפִי. וַיְהוֹן מְדַדְנִין רְשִׁיעֵיָא בְּגִיהֲנָם עַד דַּיִימְרוּן עַל־יהוֹן צְדִיקֵיָא, מִסַּת חֲזִינָא:

נוהגין לחזור על פסוק זה:

וְהָיָה מִדֵּי־חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבָּתוֹ יָבֹוא כָּל־בָּשָׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה:

(גְּאֵלָנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרֻקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

עַל דָּא יתְבַרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חֵיא וְקִימָא. מְבַרַךְ הוּא לְעֵלָם, וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא:

זוּלָק הַדְּקִדּוּק: כִּן וְהָיָה מִדֵּי־חֲדָשׁ וכו'. ארבעה ספרים אין מסיימין בהם אלא מלעיל. וסימנך, יתק"ק. ישעיה, תרי עשר, קהלת, קינות, עיין בסדור שלי הנקרא "עץ חיים" בס' ט"ב מה שכתבתי שם:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמז)

הפטרה דמחר תודש

בשמואל א' סימן כ'

א וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְהוֹנָתָן מִחַר חֹדֶשׁ וּנְפִלְקֶתָּ פִי יִפְקֹד
מוֹשֶׁבֶךְ: וַאֲמַר לִיהוֹנָתָן, מִחַר יִרְחָא. וְתַתְּבַעֵי. אַרִי יְהִי
מֵרוֹת, בֵּית אֶסְחָרוֹתְךָ: ב וּשְׁלִשֶׁת תֵּרַד מְאֹד וּבָאת
אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-נִסְתַּרְתָּ שָׁם בְּיוֹם הַמַּעֲשֶׂה וּישְׁבֶת
אֶצֶל הָאָבֶן הָאֵזוּל: וּכְתַלְתוֹת יִרְחָא, תַתְּבַעֵי לַחֲדָא. וְתַהֲךְ לְאַתְרָא.
דְּאַטְמַרְתָּא תַמָּן, בְּיוֹמָא דְחֻלָּא. וְתַתִּיב. בְּסִטְר, אֶבֶן אַתָּא: ג וְאֲנִי
שְׁלִשֶׁת חֲחֻצִים צָדָה אֹרְחָה לְשַׁלַּח-לִי לְמַטְרָה: וְאֲנִי
תַלְתָּא גְרִין, בְּקֶשֶׁת שְׂדֵי. לְמַמְחֵי לִי, לְפִלְגְלִיסָא: ד וְהִנֵּה אֲשַׁלַּח
אֶת-הַנְּעָר לְךָ מֵצֵא אֶת-הַחֲחֻצִים אִם-אָמַר אֲמַר לְנְעָר
הִנֵּה חֲחֻצִים | מִמֶּךָ וְהִנֵּה קַחְנוּ וּבָאָה פִי-שְׁלוֹם לְךָ וְאִין
דְּבַר חֵי-יְהוָה: וְהָא, אֲשַׁלַּח יְת עוֹלִימָא. אֵיזִיל, אֵיִתָּא יְת גְרִיָּא. אִם
מִימַר אֵימַר, לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וּלְכָא. סְבַהֵי וְאֵיִתָּא. אַרִי שְׁלָם לְךָ.
וְלִית מְדַעַם בִּישׁ, קִים הוּא יִי: ה וְאִם-כֹּה אֲמַר לְעֵלָם הִנֵּה
חֲחֻצִים מִמֶּךָ וְהִלָּאָה לְךָ פִי שְׁלַחְךָ יְהוָה: וְאִם כְּדִין אֵימַר,
לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וְלִהְלָאָה. אֵיזִיל. אַרִי שִׁיזְבְךָ, יִי: ו וְהַדְּבַר
אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ אֲנִי וְאַתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד-עוֹלָם:
וּפְתַגְמָא. דְּמִלִּילְנָא, אֲנָא וְאַתָּה. הָא מִימְרָא דִּינִי, סְהִיד. בֵּינָא וּבֵינְךָ, עַד
עֲלָמָא: ז וַיִּסְתַּר דָּוִד בְּשֹׁדָה וַיְהִי חֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ: (כ' על)

וזלק חזקדוק: א ונפלקת. כ"ה בכל התיגאן הקר"ף בזקף גדול: ה שלחך. השי"ן בגעיא:

אֶל-הַלֶּחֶם לֶאֱכֹל: וְאִשְׁמֵר דָּוִד, בְּחֻקָּא. וְהָיָה יִרְחָא. וְאִסְחָר
 מִלְכָּא. עַל לַחְמָא, לְמִיכַל: ה' וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל-מוֹשְׁבֹו בְּפַעַם |
 בְּפַעַם אֶל-מוֹשֵׁב הַקִּיר וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר מֵעַד
 שְׁאוּל וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד: וְאִסְחָר מִלְכָּא. עַל שְׂוִיָּה. בְּזִמְן, בְּזִמְן.
 עַל שְׂוִיָּא דְמִתְקַן לִיה, בְּסִטְר בְּתֵלָא. וְקַם, יְהוֹנָתָן. וְאִסְחָר אַבְנֵר,
 מִסִּטְרָא דְשְׁאוּל. וְהָיָה אֶתְרָא דְדָוִד, מֵרוּחַ: ט' וְלֹא-דָבָר שְׁאוּל
 מְאוּמָה בְּיָם הָהוּא כִּי אָמַר מְקַרְהָ הוּא בְּלִתֵּי טְהוֹר
 הוּא כִּי-לֹא טְהוֹר: וְלֹא מְלִיל שְׁאוּל. מְדַעַס, בְּיוֹמָא הָהוּא. אַרְי
 אָמַר דְּלִמָּא עֲרוּעַ הָיָה לִיה, וְלֹא דְכִי הוּא. אִו דְּלִמָּא לְאוֹרַח אֹז
 וְאַנְחָנָא, לֹא זְמַנְהִי: י' וַיְהִי מִמַּחֲרַת הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיִּפְקֹד
 מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שְׁאוּל אֶל-יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מְדוּעַ לֹא-בָא
 בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל גַּם-תָּמוּל גַּם-הַיּוֹם אֶל-הַלֶּחֶם: וְהָיָה. בְּיוֹמָא
 דְּבִתְרוּהִי, דְּהוּא עֲבוּר יִרְחָא תִנְנָנָא. וְהָיָה אֶתְרָא דְדָוִד, מֵרוּחַ. וְאָמַר
 שְׁאוּל, לִיהוֹנָתָן בְּרִיָּה. מְדִין. לֹא אֶתָּא בְּרִיָּה אֶף תְּמַלִּי אֶף יוֹמָא דִּין,
 לְלַחְמָא: י"א וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת-שְׁאוּל נִשְׂאֵל נִשְׂאֵל דָּוִד
 מֵעַמְדֵי עַד-בֵּית לָחֶם: וְאַתִּיב יְהוֹנָתָן, יֵת שְׁאוּל. אִשְׁתְּאַלָּא
 אִשְׁתְּאַיִל דָּוִד. מְנִי, לְמִיזֵל עַד בֵּית לָחֶם: י"ב וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי נָא כִּי
 זָבַח מִשְׁפָּחָה לָנוּ בְּעִיר וְהוּא עֹוֶה-לִּי אָחִי וְעַתָּה
 אִם-מִצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמְלִטָה נָא וְאַרְאֶה אֶת-אָחִי
 עַל-כֵּן לֹא-בָא אֶל-שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ: וְאָמַר. שְׁלַחְנִי כְעַן. אַרְי שִׁירו
 נְכִסֵּת קִדְשֵׁיָא לְכָל זְרַעִיתָא לָנָא, בְּקִרְתָּא. וְהוּא פְּקִיד לִי, אָחִי. וְכַעַן. אִם
 אִשְׁכַּחִית רַחֲמִין, בְּעֵינֶךָ. אִשְׁתִּיב כְּעַן, וְאַחֲזִי יֵת אָחִי. עַל כֵּן לֹא עָלָּ
 לְפִתְוּרָא, דְּמִלְכָּא: י"ג וַיִּחַר-אַף שְׁאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ
 בְּנֵי-נַעֲוֹת הַמֶּרְדּוֹת הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי-בָחַר אֶתָּה לְבֶן-יִשְׂרָאֵל

•זולק הדקדוק: אֶל-הַלֶּחֶם. כתיב 'על' וקרי 'אל': מִמַּחֲרַת. המ"ם הראשונה געני:

לְבַשְׁתֶּךָ וּלְבַשְׁתַּ עֲרוֹת אֲמֹד: וּתְקִיף רְגֹזָא דְשָׂאוּל, בִּיהוֹנָתָן.
 וְאָמַר לִיה. בַּר סָרְבְּנִיתָא, דְּמַרְדּוּתָה קְשִׁיא. הֲלָא יָדְעֵנָא. אָרִי רְעִי אַתָּה,
 בְּבַר יִשִׁי. לְבַהֲתֶךָ, וּלְבַהֲתֵת, קֶלֶן אֲמֹד: ^ד כִּי כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר
 בְּן־יִשִׁי חִי עַל־הָאָדָמָה לֹא תִכּוֹן אֶתָּה וּמְלֻכוֹתֶךָ וְעַתָּה
 שְׁלַח וּקַח אֶתּוֹ אֵלַי כִּי בְּנֵי־מוֹת הוּא: אָרִי כָּל יוֹמֵיָא. דְּבַר יִשִׁי,
 קִים עַל אַרְעָא. לֹא תִתְקַן, אַתּוּ וּמְלֻכוֹתֶךָ. וּכְעַן. שְׁלַח וְאִיתִינִיָּה, לְוֹתֵי.
 אָרִי גְבַר חֲיִב קְטוּל, הוּא: ^ט וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שָׂאוּל אָבִיו
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה יוֹמַת מָה עָשָׂה: וְאַתִּיב יְהוֹנָתָן. יָת שָׂאוּל,
 אָבוּהִי. וְאָמַר לִיה. לָמָּה יִתְקַטֵּיל, מָא עֲבַד: ^ט וַיִּטַּל שָׂאוּל
 אֶת־הַחֲנִית עָלָיו לְהַפְתּוֹ וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן כִּי־כָּלָה הִיא מַעַם
 אָבִיו לְהַמִּית אֶת־דָּוִד: וְאָרִים שָׂאוּל יָת מוֹרְנִיתָא. עֲלוּהִי,
 לְמַמְחָהִי. וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן. אָרִי גְמִירָא הִיא. מִן אָבוּהִי, לְמַקְטֵל יָת דָּוִד:
^י וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׁלַחַן בַּחֲרֵי־אָף וְלֹא־אָכַל
 בַּיּוֹם־הַהוּא הַשְּׁנִי לֶחֶם כִּי נִעְצַב אֶל־דָּוִד כִּי הִכְלָמוּ
 אָבִיו: וְקָם יְהוֹנָתָן. מִן פְּתוּרָא, בַּתְּקוּף רְגֹז. וְלֹא אָכַל. בַּיּוֹם עֲבוּר יִרְחָא
 תַּנְיָנָא, לַחֲמָא. אָרִי אֶתְנַסִּים, עַל דָּוִד. אָרִי אֲכַלְמִיָּה, אָבוּהִי: ^י וַיְהִי
 בַּבֹּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה לְמוֹעֵד דָּוִד וְנָעַר קָטָן עִמּוֹ:
 וְהוּא בְּצַפְרָא. וּנְפִיק יְהוֹנָתָן. לְחַקְלָא, לְזַמְנָא דְאָמַר לִיה דָּוִד. וַיִּנְיֵק זְעִיר,
 עִמִּיה: ^י וַיֹּאמֶר לְנָעֲרוֹ רֵץ מֵצֵא נָא אֶת־הַחֲצִים אֲשֶׁר
 אֲנִכִי מוֹרָה הַנָּעַר רֵץ וְהוּא־יִרָה הַחֲצִי לְהַעֲבֹרוֹ: וְאָמַר
 לְעוֹלִימִיָּה. רְהוּט. אִיתָא כְּעַן, יָת גְּרִיָּא. דְאָנָּא, שְׂדִי. עוֹלִימָא רְהוּט. וְהוּא
 שְׂדָא גְּרָא, לְאֶעֱבְרוּתִיָּה: ^כ וַיָּבֵא הַנָּעַר עַד־מְקוֹם הַחֲצִי אֲשֶׁר
 יָרָה יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנָּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא

• זולק הדקדוק: • שְׁלַח וּקַח אֶתּוֹ. בקצת תיגאן תיבת 'שלח' בטרם לא באזלא, וברובן
 באזלא ועיקר:

הַחֲצִי מִמֶּנָּךְ וְהִלָּאָהּ: וְאַתָּא עוֹלִימָא, עַד אַתְר גְּרָא. דְּשָׂדָא, יְהוֹנָתָן.
 וְקָרָא יְהוֹנָתָן. בְּתֵר עוֹלִימָא, וְאָמַר: הֲלֵא גְרָא, מִנְךָ וְלֵהֲלָאָה:
 כֹּה וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנְּעָר מְהֵרָה חוּשָׁה אֶל-תַּעֲמֹד
 וַיִּלְקֹט נֶעֶר יְהוֹנָתָן אֶת- (כ' החצי) הַחֲצִים וַיָּבֵא אֶל-אֲדֹנָיו:
 וְקָרָא יְהוֹנָתָן, בְּתֵר עוֹלִימָא. אוּחֵי בְּפִרְיעַ, לָא תַתְּעַבְב. וְלִקִּיט. עוֹלִימָא
 דִּיהוֹנָתָן, יֵת גְּרִיאָא. וְאַתָּא, לְוֹת רְבוּנִיָּה: כֹּה וְהַנְּעָר לֹא-יֵדַע
 מְאוּמָה אֲדָּ יְהוֹנָתָן וְדוֹד יֵדְעוּ אֶת-הַדְּבָר: וְעוֹלִימָא, לָא יֵדַע
 מִדְּעַם. בְּרַם יְהוֹנָתָן, וְדוֹד: יֵדְעִין, יֵת פִּתְגָמָא: כֹּה וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן
 אֶת-כְּלָיו אֶל-הַנְּעָר אֲשֶׁר-לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִבֵּיָא הָעִיר:
 וַיְהִיב יְהוֹנָתָן, יֵת זַיְנִיָּה. לְעוֹלִימָא, דִּילֵיהָ. וְאָמַר לֵיהָ. אִיזִיל, אוּבְלֵהִי
 לְקִרְתָּא: כֹּה הַנְּעָר בֶּה וְדוֹד קָם מֵאֶצֶל הַנְּגָב וַיִּפֹּל לְאַפּוֹ
 אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֵי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְׁקוּ | אִישׁ אֶת-רַעְהוּ
 וַיִּבְכוּ אִישׁ אֶת-רַעְהוּ עַד-דְּדוֹד הִגְדִּיל: עוֹלִימָא, אֶתָּא. וְדוֹד.
 קָם מִסְטֵר אֶבְנֵי אֶתָּא, דְּלִקְבִיל דְּרוּמָא. וַנִּפֹּל עַל אַפּוּהִי, עַל אַרְעָא.
 וַסְגִיד, תְּלַת זְמַנִּין. וַנְּשִׁיקוּ, גְּבֵר יֵת חֲבֵרִיָּה. וּבְכוּ, גְּבֵר יֵת חֲבֵרִיָּה, עַד
 דְּדוֹד, אִסְגִּין: כֹּה וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדוֹד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יְהִיָּה | בֵּינֵי
 וּבֵינְךָ וּבֵין זְרַעֵי וּבֵין זְרַעְךָ עַד-עוֹלָם: וְאָמַר יְהוֹנָתָן. לְדוֹד,
 אִיזִיל לְשָׁלוֹם. דְּקִימְנָא תְּרוּנָא, אֲנַחְנָא. בְּשֵׁמָא דֵּינִי, לְמִימֵר. מִימְרָא דֵּינִי.
 יְהִי סְהִיד, בֵּינָא וּבֵינְךָ. וּבֵין בְּנֵי. וּבֵין בְּנֵךְ, עַד עֲלָמָא:

(גְּאָלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

עַל דָּא יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חַיָּא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וְלְעָלְמֵי עֲלַמְיָא:

זֶלְקֵי הַדְּקִדּוּק: כֹּה וַיִּשְׁקוּ. הַרִי"ו גְּעִי:

מפטיר דשמיני שלפסח (בחו"ל)

במדבר סימן כ"ח פסוקים י"ט - כ"ה

והקרבתם אשה עלה ליהוה פרים בני־בקר שנים ואיל אחד
 ושבעה כבשים בני שנה תמימם יהיו לכם: ומנחתם סלת בלולה
 בשמן שלשה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל תעשו: עשרון
 עשרון תעשה לכבש האחד לשבעת הכבשים: ושעיר חטאת אחד
 לכפר עליכם: מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו
 את־אלה: כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה ריח־ניחח
 ליהוה על־עולת התמיד יעשה ונספו: וביום השביעי מקרא־קדש
 יהיה לכם פל־מלאכת עבדה לא תעשו:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

ברוך אתה יהוה אל־ינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה
 בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הבוחר בתורה,
 במשה עבדו, ובישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הפטרה דשמיני שלפסח (בחו"ל)

בישעה סימן י'

עוד היום בנב לעמוד ינפף ידו הר (כ' בית) בת־ציון
 גבעת ירושלים: עד פֶּעַן יומא רב וסגי, עדן ליה למיעל.
 והא סנחריב מלכא דאתור נטל, ועבר תלת אונין. ודבר עמיה ארבעין
 אלפין גספנין דדהב דבני מלכין קטירי תגא, יתבין בהון. ודבר עמיה
 מאתן ושתין אלפין, אחדי סיפין ורמחין. ודבר עמיה מאתן אלפין,
 מחצצי גרין. גברין דרהטין קדמוהי, מאה אלפין. ארפא דמשרתיה,
 ארבע מאה פרסין. צואר סוסותיה, ארבעין פרסין. מנין משרתיה מאתן
 ושתין אלפין רבוא, חסר חד. וכן אתו על אברהם אבונא פד רמו יתיה,
 לגו אתון נורא יקידתא. וכן עתידין למיתי עם גוג ומגוג פד ישלים מארי
 עלמא קציה, לאתפרקא. משריתא קדמיתא פד עברו בירדנא שתו

מִיָּא, דְּהוּוּ בִירְדְנָא. מִשְׂרִיתָא תְּנִייתָא פִּד עֲבְרוּ בִירְדְנָא דְלוּ עֲקֵבֵי
סוּסוֹתָא, וּשְׂתוּ מִיָּא. מִשְׂרִיתָא תְּלִיתִיתָא פִּד עֲבְרוּ בִירְדְנָא לֹא אֲשַׁכְּחוּ
מִיָּא לְמִשְׁתִּי, חִפְרוּ בִירִין וּשְׂתוּ מִיָּא. אֲתָא וְקָם בְּנוֹב קְרִית פְּהֵנִיָּא,
לְקַבִּיל שׁוּרָא דִירְשָׁלַם. עָנִי וְאָמַר, לְחִילוֹתֶיהָ. הֲלֵא דָא הִיא קִרְתָּא
יְרִשָׁלַם דְעָלָה אַרְגִּישִׁית כָּל מִשְׂרִיתִי, וְעָלָה כְּפִישִׁית כָּל מְדִינְתִי. הָא הִיא
זְעִירָא וְחֻלְשָׁא מְכַל פְּרָכֵי עַמְמִיָּא, דְכַבְּשִׁית בְּתַקּוּף יָדֵי. עָלָה קָם מְנִיד
בְּרִישִׁיָּה, מוֹבִיל וּמִיתִי בִיָּדֶיהָ, עַל טוֹר בֵּית מִקְדָּשָׁא דְבַצִּיּוֹן וְעַל עֲזָרְתָּא,
דְּבִירְשָׁלַם: **ג** הִנֵּה הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מְסַעֵף פְּאֲרָה
בְּמַעְרֵצָה וְרַמֵּי הַקּוֹמָה גְדָעִים וְהַגְּבֵהִים יִשְׁפְּלוּ: הָא רַבּוֹן
עֲלֵמָא, יֵי צְבָאוֹת. רַמֵּי קָטוֹל בְּמִשְׂרִיתֶיהָ, כְּבַעוּט דְּמַתְּבַעִיט בְּמַעְצָרָא.
וְרַמֵּי קוֹמָא, יִתְקַטְפוּן וְתִקְיִפִּיָּא, יִמְאַכּוּן: **ג** וְנִקְרָף סַבְבֵי הַיַּעַר
בְּבַרְזֵל וְהַלְבַּנוֹן בְּאֲדִיר יִפּוֹל: וְיִקְטִיל. גְּבַרֵי מִשְׂרִיתֶיהָ,
דְּמַתְּגַבְּרִין בְּבַרְזֵלָא, וְעַבְדֵי קְרַבִּיָּה עַל אַרְעָא דִישְׂרָאֵל, יִתְרַמּוּן:
ד וַיֵּצֵא חֹטֵר מִגִּזְע יִשְׂרָאֵל וְנִצֵּר מִשְׂרָשֵׁיו יִפְרָה: וַיִּפּוֹק מִלְכָּא,
מִבְּנוֹהֵי דִישְׂרָאֵל, וּמִשִּׁיחָא, מִבְּנֵי בְנוֹהֵי יִתְרַבִּי: **ה** וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה
רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאֵת
יְהוָה: וְתִשְׂרִי עֲלוֹהֵי רוּחַ מִן קָדָם יֵי רוּחַ חֲכָמָה, וְסַכְלָתָנּוּ רוּחַ מִילְךָ,
וּגְבוּרָא, רוּחַ מַדְעָה, וְדַחְלָתָא דִיֵּי: **ו** וְהָרִיחוּ בִירְאֵת יְהוָה
וְלֹא-לְמִרְאָה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא-לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ:
וַיִּקְרַבְנִיָּה לְדַחְלָתֶיהָ, יֵי. וְלֹא לְחִיזוֹ עֵינֹהֵי, יְהִי דְאִין. וְלֹא לְמִשְׁמַע
אֲדִנֹהֵי, יְהִי מוֹכַח: **ז** וְשֹׁפֵט בְּצֶדֶק דִּלִּים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר
לְעַנְוֵי-אַרְץ וְהִכָּה-אַרְץ בְּשֹׁבֵט פִּיו וּבְרוּחַ שְׁפָתָיו יִמִּית
רָשָׁע: וַיִּדִּין בְּקִשְׁטָא, מִסְפִּינִין. וַיּוֹכַח בְּהִימְנוּתָא, לְחִשְׁבֵי עַמָּא. וַיִּמְחִי
חִיבֵי אַרְעָא, בְּמִימַר פְּמִיָּה, וּבְמַמְלַל סְפוֹתֶיהָ, יְהִי מֵאִית רְשִׁיעָא:
ח וְהָיָה צֶדֶק אֲזוֹר מִתְּנִיּוֹ וְהָאֲמוּנָה אֲזוֹר חֲלָצִיו:
וַיְהוֹן צְדִיקָא, סְחוֹר סְחוֹר לִיָּה, וְעַבְדֵי הִימְנוּתָא, מְקַרְבִּין לִיָּה:

ט וְגַר זֶאֱבָב עִם־כָּבֶשׂ וְנֹמֶר עִם־גְּדֵי יִרְבֵּן וְעֶגְל וְכַפִּיר
 וּמְרִיא יַחְדָּו וְנֶעַר קָטָן נִהַג בָּם: בְּיוֹמוֹהֵי דְמִשְׁיחָא דְיִשְׂרָאֵל,
 יִסְגִי שְׁלֵמָא בְּעַלְמָא. וַיְדוֹר דִּיבָא, עִם אֲמָרָא. וְנִמְרָא, עִם גְּדֵי יִשְׂרָי.
 וְעֶגְל וְאֲרִיא וּפְטִים, כְּחָדָא. וַיִּנִּיק זְעִיר, מְדַבֵּר לְהוֹן: וַיִּפְרָה וְדָב
 תְּרַעֲיָנָה יַחְדָּו יִרְבְּעוּ יְלִדֵיהֶן וְאֲרִיָּה כְּבָקָר יֹאכְל־תְּבָן:
 וְתוֹרְתָא וְדָבָא, יִרְעִין. כְּחָדָא, יִשְׂרוּן בְּנִיהוֹן. וְאֲרִיא, כְּתוֹרָא יִיכּוֹל תְּבָנָא:
 יִשְׁעֵשֶׁע יוֹנֵק עַל־חַר פֶּתֶן וְעַל מְאוֹרֵת עֲפַעוֹנֵי גָמוֹל
 יְדוּ הָדָה: וַיַּחֲיִיד יִנְקָא, עַל חוֹר חַיִי פֶתֶן. וְעַל חַיִי, גְּלִגְלֵי עֵינֵי חֶרְמָן.
 חֲסִילָא, יְדוּהֵי יוֹשִׁיט: יִבְּ לֹא־יִרְעוּ וְלֹא־יִשְׁחִיתוּ בְּכָל־הָר
 קְדָשֵׁי בֵּי־מְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת־יְהוָה בַּמִּים לִים
 מְכֻסִּים: לֹא יִבְאָשׁוּן וְלֹא יַחְבְּלוּן, בְּכָל טוֹרָא דְקְדָשֵׁי. אֲרִי תַתְּמְלֵי
 אֲרַעָא. מַדְע, יֵת דְּחֻלְתָּא דִּי. כְּמִיא, דְּלִימָא חָפֶן: יִבְּ וְהָיָה בֵּינֵם
 הֵהוּא שְׂרֵשׁ יִשִּׁי אֲשֶׁר עֶמֶד לְנֶס עַמִּים אֱלִיו גּוֹיִם יְדָרְשׁוּ
 וְהִיתָה מְנַחְתּוֹ כְּבוֹד: וַיְהִי, בְּעַדְנָא הַהוּא. בַּר בְּרִיָּה דִישִׁי. דְּעַתִּיד
 דִּיקוּם אֶת, לְעַמְּמִיא. לִיה, מְלַכּוֹן יִשְׁתַּמְעוּן. וַיְהִי אֶתְרָ בֵּית מְשֻׁרוּהֵי,
 בִּיקָר: יִבְּ וְהָיָה | בֵּינֵם הֵהוּא יוֹסִיף אֲדָנֵי | שְׁנֵית יְדוּ לְקִנּוֹת
 אֶת־שָׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאֵר מְאֻשׁוֹר וּמְמַצְרִים וּמְפַתְרוֹס
 וּמְכּוּשׁ וּמְעִילִם וּמְשַׁנְעָר וּמְחַמֵּת וּמְאִי הֵים: וַיְהִי, בְּעַדְנָא
 הַהוּא. יוֹסֵף יִי, תְּנִינּוֹת גְּבוֹרְתִיָּה. לְמַפְרָק, יֵת שְׂאָרָא דְעַמִּיָּה. דִּישְׁתַּאֲר
 מְאֹתוֹר וּמְמַצְרִים, וּמְפַתְרוֹס וּמְכּוּשׁ. וּמְעִילִם וּמְבָבֵל, וּמְחַמֵּת, וּמְנַגּוֹת,
 יִמָּא: יִבְּ וְנִשְׂאָ נֶס לְגוֹיִם וְאֶסְרָ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצּוֹת
 יְהוּדָה יִקְבֵּן מְאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ: וַיִּזְקוּף אֶת, לְעַמְּמִיא.
 וַיְכַנִּישׁ, מְבַדְרֵי יִשְׂרָאֵל. וְגִלּוֹת יְהוּדָה, יִקְרִיב. מְאַרְבַּע, רוּחֵי אֲרַעָא:
 וְסָרָה קִנְאָת אֶפְרַיִם וְצַרְרֵי יְהוּדָה יִפְרָתוּ אֶפְרַיִם
 לֹא־יִקְנֵא אֶת־יְהוּדָה וַיְהוּדָה לֹא־יַעַר אֶת־אֶפְרַיִם:

וְתַעֲדִי קִנְיָתָא, מִדְּבֵית אֶפְרַיִם. וְדַמְעִיקִין לְדְבֵית יְהוּדָה, יִשְׁתַּיְצוּן. דְּבֵית
 אֶפְרַיִם, לָא יִקְנוּן לְדְבֵית יְהוּדָה. וְדְבֵית יְהוּדָה, לָא יַעֲיָקוּן לְדְבֵית אֶפְרַיִם:
ד וְעַפּוֹ בְּכַתְף פְּלִשְׁתִּים יָמָּה יַחְדּוּ יִבְזוּ אֶת־בְּנֵי־קָדָם
 אָדוּם וּמוֹאֵב מִשְׁלוּחַ יָדָם וּבְנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם: וְיַתְחַבְּרוּן
 כְּתָף חַד, לְמַמְחֵי יַת פְּלִשְׁתָּאֵי דְבַמְעַרְבָא. כְּחַדָּא, יִבְזוּן יַת בְּנֵי מְדַנְחָא.
 בְּאָדוּם וּמוֹאֵב, יִישְׁטוּן יְדֵהוּן. וּבְנֵי עַמּוֹן, יִשְׁתַּמְעוּן לְהוּן: **ה** וְהַחֲרִים
 יְהוּהָ אֶת לְשׁוֹן יַם־מִצְרַיִם וְהַנְיָף יָדוֹ עַל־הַנְּהַר בַּעֲיָם
 רוּחוֹ וְהַפְּהוּ לְשַׁבְעָה נְחָלִים וְהַדְרִיךְ בְּנַעֲלִים: וַיְבִישׁ יְיָ יַת,
 לְיִשְׁרָאֵל יָמָּה דְּמִצְרָאֵי. וִירִים מַחַת גְּבוּרְתֵיהָ. עַל פָּרַת, בְּמִימְרָ נְבִיחָהּ.
 וַיִּמְחִינֶיהָ, לְשַׁבְעָא נְחָלִין. וַיִּהְיוּן בֵּיהָ, בְּסַנְדְּלִין: **ו** וְהִיתָה מְסֻלָּה
 לְשָׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאֵר מֵאֲשׁוּר כַּאֲשֶׁר הִיתָה לְיִשְׂרָאֵל
 בְּיוֹם עֲלֹתוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְתֵהִי אוֹרַח כְּבִישָׂא. לְשָׂאֵרָא דְעַמֵּיהָ.
 דִּישְׁתָּאֵר, מֵאֵתוֹרָאָה. כְּמָא דְהוֹת, לְיִשְׂרָאֵל. בְּיוֹם מִסְקָהוֹן, מֵאֶרְעָא
 דְּמִצְרַיִם: **ז** וְאָמַרְתָּ בְּיוֹם הַהוּא אוֹדֶךָ יְהוּהָ כִּי אֲנַפְתָּ בִּי
 יֹשֵׁב אֶפְרַיִם וְתַנְחַמְנִי: וְתִימַר, בְּעַדְנָא הַהוּא. אוֹדִי קְדָמְךָ יְיָ. אֲרִי עַל
 דְּחִבִּית קְדָמְךָ, הָוָה רָגַזְךָ עָלַי. כִּדּוּן יִתּוּב רָגַזְךָ מִנִּי, וְתִרְחִים עָלַי:
ח הֲנֵה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבִטַח וְלֹא אֶפְחַד כִּי־עוֹי וּזְמַרְתָּ יְיָ
 יְהוּהָ וַיְהִי־לִי לְיִשׁוּעָה: הָא עַל מִימְרָ, אֵלָּה פְּרַקְנִי. אֲנָא רְחִיץ,
 וְלֹא אֲזַדְעוּעַ. אֲרִי תִקְפִי וְתִשְׁבַּחְתִּי דְחִילָא, יְיָ. אָמַר בְּמִימְרֵיהָ וְהוּהָ לִי,
 לְפָרִיק: **ט** וּשְׂאֵבְתֶם־מִים בְּשִׁשׁוֹן מִמְעֵינֵי הַיִּשׁוּעָה:
 וְתִקְבְּלוּן אֶלְפָן חֲדַת, בְּחַדָּא. מִבְּחִירִי, צְדָקָא: **י** וְאָמַרְתֶּם בְּיוֹם
 הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בְּשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתִיו
 הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ: וְתִימְרוּן, בְּעַדְנָא הַהוּא. אוֹדוּ קָדָם יְיָ, צִלוּ

זולק הדקדוק: כִּי אֲנַפְתָּ בִּי. הרד"ק בחה"ד דף מ"ח, מנה הכי"ת דגש חזק עם השאר כמו
 'ועבדיך באו' (ברא' מב'–ג'). והוא תמוה כי הוא בטעם טפחא ואין לו דמיון עם מה שהביא, כי
 אותם שזכר הם דחיק או אתי מרחיק. וכן הקריאה מקובלת בפי הכל:

בְּשִׁמְיָהּ. חוּז בְּעַמְמִיָּא, עוֹבְדוּהִי. אֲדַכְרוּ. אַרְי תְּקִיף, שְׁמִיָּהּ: כִּד זְמַרְו
 יְהוָה כִּי גָאוֹת עָשָׂה (כ' מידעת) מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל-הָאָרֶץ:
 שְׁבַחוּ קָדָם יי. אַרְי גְּבוּרָן, עֶבֶיד. גְּלִיא דָא, בְּכָל אַרְעָא: כִּה עָהָלִי
 וְרַנִּי יוֹשֶׁבֶת עֵינֹן כִּי-גָדוֹל בְּקִרְבֶּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בּוּעֵי
 וְשַׁבְחִי, כְּנִשְׁתָּא דְעֵינֹן. אַרְי רַבָּא, אָמַר. לֹא שְׂרָאָה שְׁכִינְתִּיהָ בְּגוֹיָךְ,
 קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל:

(גְּאַלְנֹו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרָקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דְיִשְׂרָאֵל:)

על דא יתפרד וישתבח, שמא רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

מפטיר דיו"ט שני טל שבועות (בחול"ל)

במזבר סימן כ"ח פסוקים כ"ו - ל"א

וּבֵינֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה בְּשִׁבְעַתִּיכֶם
 מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם פֶּל־מִלְאֲכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהַקְרַבְתֶּם
 עוֹלָה לְרִיחַ גִּיחַח לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם אֵיל אֶחָד שְׁבַעַה
 כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה: וּמִנְחָתָם סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים
 לְפָר אֶחָד שְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל הָאֶחָד: עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד
 לְשִׁבְעַת הַכֶּבֶשִׂים: שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֲלֵת
 הַתְּמִיד וּמִנְחָתוֹ תַעֲשׂוּ תְּמִימִם יִהְיוּ-לָכֶם וְנִסְפִּיהֶם:

ברכה ראשונה שקודם הפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
 בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמְרִים בְּאָמְת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
 בְּמִשָּׁה עַבְדוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאִי, הָאָמְת וְהַצְּדִק: (אמז)

הפטרה דיו"ט שני של שבועות (בחול"ל)

בחקוק סימן ב

א ויהוה בהיכל קדשו הם מפניו כל הארץ: וי אתרעי
 לאשראה שכינתיה, בהיכלא דקדשיה. יספון מן קדמוהי,
 כל דחלת ארעא: **ב** תפלה לחבקוק הנביא על שגינות:
 עלותא, דצלי חבקוק נביא. כד אתגלי ליה, על ארפא דיהב לרשיעיא.
 דאם יתובון לאוריתא בלבב שלים, ישתביק להון. ויהון כל חוביהון
 דחבו קדמוהי, הא כשלותא: **ג** יהוה שמעתי שמעך יראתי
 יהוה פעלך בקרב שנים חייו בקרב שנים תודיע ברגו
 רחם תזכור: **ד** שמעית שימע גבורתך, דחילית. **ה**, רברבין עובדך.
 דאת יחיב ארפא לרשיעיא דאם יתובון לאוריתך, ולא תבו. ואנון
 מרגזין קדמך בגו שניא, דיהבת להון חייא. בכין את עתיד להודעא
 גבורתך בגו שניא, דאמרתא לחדתא עלמא. לאתפרעא מרשיעיא,
 דעברו על מימך. וצדיקיא עבדי רעותך בגו רגוך, רחמין תדכר:
ו אלוה מתימן יבוא וקדוש מהרפארן סלה פסה
 שמים הודו ותהלתו מלאה הארץ: במתן אוריתא לעמיה
 אלהא, מדרומא אתגלי. וקדישא מטורא דפארן, בגבורת עלמין.
 אתחפיו שמיא, זיו יקריה. ואמרי תשבחתיה, מליא ארעא: **ז** ונגה
 כאור תהיה קרנים מידו לו ושם חביון (כ' עזה) עזו: וזיהור
 יקריה, כזיהור בראשית אתגלי. וזקוקין ממרכבת יקריה, נפקין. תמן
 גלא, ית שכינתיה. דהות מטמרא מבני אנשא, בתקוף רומא: **ח** לפני
 ילך דבר ויצא רשף לרגליו: מן קדמוהי, משתלח מלאך מותא.
 ונפיק בשלהובית אישתא, ממימריה: **ט** עמד | וימדד ארץ ראה
 ויתר גוים ויתפצעו הררי עד שחו גבעות עולם הליכות
 עולם לו: אתגלי, ואזיע ארעא. ואיתי מבולא על עם דרא,

זלק הדקדוק: **ז** הררי עד. השוא שברי"ש נח כי אין געיא בה"א בכל הירושלמיים, ואפי'
 לקצת דפוסים שעשו געיא, אפילו הכי הוא נח לשיטתנו מטעם המקף:

דַּעֲבְרוּ עַל מִימְרֵיהֶּ. וְאַף בְּתַנְיִיתָא בְּד חֲבו קְדַמוּהֵי כְּחוֹבֵיהוֹן, כֵּן
 בְּלִבְיָלְנוֹן לְעַמְמֵיא. וְאַתְפְּרְקוּ, טוֹרֵיא דְמַלְקֻדְמִין. מְכָא, רְמַתָּא דְמִן
 עֲלֵמָא, גְבוּרַת עֲלֵמָא, דִּילֵיהּ: ^ה תַּחַת אֲוֹן רְאִיתִי אֱהֵלִי בּוֹשֵׁן
 יִרְגְּזוֹן יְרִיעוֹת אֲרֵץ מְדִין: בְּד פְּלַחוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְטַעוֹתָא
 מְסַרְתָּנוֹן, בְּיַד בּוֹשֵׁן חֵיבָא. וְכַד תְּבוּ לְמַעַבְד אֲוֵרִיתָא עֲבַדְתָּא לְהוֹן, נִסִּין
 וְגִבוּרֵן. פְּרַקְתָּנוֹן, מִיַּד מְדִינָאֵי, עַל יַד, גְּדַעוֹן בְּר יוֹאֲשׁ: ^ט הַבְּנֵהֲרִים
 חָרָה יְהוָה אִם־בְּנֵהֲרִים אֲפֹד אִם־בַּיִם עֲבַרְתָּךְ כִּי תִרְכַּב
 עַל־סוּסֶיךָ מִרְכַּבְתֶּיךָ יִשׁוּעָה: הָא עַל מַלְכִין וּמִשְׁרִיתָהוֹן
 דְּסִגְיָאִין כְּמִי נִהְרָא הָוֵה רְגֹז מִן קְדָמְךָ, יי. וְעַל מַלְכֵיא, הָוֵה רְגֹזךָ. וּבִימָא,
 הוֹדַעְתָּא לְהוֹן פְּרַעְנוֹת גְּבוּרְתָךְ. אֲרִי אֲתַגְּלִיתָא, עַל מִרְכַּבְתָּ יִקְרַד;
 שְׂכִינְתָךְ לְעַמְךָ, תִּקּוֹף וּפְרָקוֹן: ^ז עָרִיָּה תַעֲזוֹר קִשְׁתְּךָ שְׁבָעוֹת
 מַטּוֹת אֲמַר סֵלָה נִהְרוֹת תִּבְקַע־אֲרֵץ: אֲתַגְּלָאָה אֲתַגְּלִיתָא
 בְּגִבוּרְתָךְ בְּדִיל קִימְךָ, דְּעַם שְׁבַטֵיא. מִימְרְךָ, קַיִם לְעֲלָמִין. לְהוֹן בּוֹזַעְתָּא,
 טַנְרִין תִּקְיִפִּין, נִפְקוּ נִהְרִין, שְׁטַפִּין אַרְעָא: ^ח רְאוּךָ יַחֲלוּ הָרִים
 זֶרֶם מַיִם עָבַר נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יִדְיָהוּ נָשָׂא:
 בְּאַתְגְּלִיּוֹתְךָ עַל טוֹרָא דְּסִינֵי חֲזוּ יִקְרַד, זַעוּ טוֹרֵיא. עַנְנֵי מִטְרָא, עָדוּ.
 אֲרִים תְּהוֹמָא, קָלִיָּה, חִילֵי מְרוֹמָא, תִּמְהוּ וְקִמוּ: ^ט שְׁמֵשׁ יִרַח עַמְד
 זְבֻלָּה לְאוֹר חֲצִיךָ יְהִלְכוּ לְנִגְהָ בִּרְק חֲנִיתְךָ: אֵף בְּמַעַבְדְךָ
 נִסִּין לִיהוֹשֻׁעַ בְּמִישַׁר גְּבַעוֹן שְׁמֵשׁא וְסִיְהָרָא, קִמוּ בְּמִדּוּרֵיהוֹן. עַמְךָ,
 בְּמִימְרְךָ אֲתַגְּבְּרוּ. בְּתִקּוֹף, נַצְחוֹן גְּבוּרְתְךָ: ^י בּוֹזַעַם תִּצְעַד־אֲרֵץ
 בְּאַף תִּדְוֹשׁ גּוֹיִם: בְּאִיתִיוֹתְךָ לְוֹט, עַל סְנָאֵי עַמְךָ. בְּאַתְגְּלִיּוֹתְךָ,
 לְמַתְבַּר רְשִׁיעֵי אַרְעָא, בְּרַגְזְךָ, קִטִּילַת עַמְמֵיא: ^{יא} יִצְאֵת לִישָׁע
 עַמְךָ לִישָׁע אֶת־מְשִׁיחְךָ מַחְצֵת רֵאשׁ מִבֵּית רְשָׁע עָרוֹת
 יִסּוֹד עַד־צוּאֵר סֵלָה: אֲתַגְּלִיתָא, לְמַפְרַק יַת עַמְךָ. לְמַפְרַק, יַת
 מְשִׁיחְךָ. שִׁיעִיתָא מִן קְדַמֵּיהוֹן, מַלְכֵיא וְשִׁלְטוֹנָאֵיא. מִבְּתֵיהוֹן, תְּרִיכַת

זולק הדקדוק: ^ח ראוך יחילו. אין דגש ביו"ד: ^י מחצת ראש. הרי"ש דגש:

חִיבֵיָא. תִּפְרַת חִילִיָּהוּן. רַגְלֵי עַמְךָ עַל צוּרֵי סְנְאֵיהוּן מִימְרָךְ, קִיָּם
 לְעַלְמֵינָן: ^{טו} נִקְבַּת בְּמַטְיוֹ רֹאשׁ (כ' פֵּרוֹז) פְּרִזְיוֹ יִסְעָרוּ
 לְהַפִּיעַנִי עַל־יַצְתָּם כְּמוֹ-לֹאכֵל עָנִי בַּמִּסְתָּר: בּוֹעֲתָא יִמָּא,
 בְּחֻטְרֵיהָ דְּמִשָּׁה. וְגַבְרֵי רִישֵׁי מִשְׁרֵית פִּרְעָה דְּחֻשְׁבּוֹ מַחֲשָׁבָן עַל עַמְךָ
 דְּבִרְתָּנֹן, בְּרוּחַ עַלְעוּלִין. טַבְעֲתָנֹן בְּיַמָּא דְּסוּף, עַל דְּדַחְקוּ וְשַׁעֲבִידוּ ית
 עַמְךָ. וַיְהִיבוּ עֵיצָא בְּסַתְרָא, לְאוּבוּדֵיהוּן: ^{טז} דְּרַכְּתָּ בֵּינָם סוּסֵיךָ
 חֲמֹר מֵיָם רַבִּים: אַתְּגְלִיתָא עַל יִמָּא, בְּמַרְכַּבַּת יִקְרָךְ. בְּדַגּוּר, מִיָּין
 סְגִיָּאִין: ^{יז} שְׁמַעְתִּי | וְהִרְגֹזוּ בְּטָנִי לְקוֹל צִלְלוֹ שְׁפַתִּי יָבוֹא
 רַקֵּב בְּעַצְמִי וְתַחְתִּי אֲרַגְזוּ אֲשֶׁר אָנוּחַ לְיוֹם צָרָה לְעַלּוֹת
 לְעַם יְגוּדְנֹו: אֲמַרְתָּ בְּכָל שְׁמַעִית וְזָעוּ מַלְכֵי, מִן קָדָם דִּינָא דְּאֲדָדְנֹו
 מַצְרָאִי. לְקַל מַלְיָא אֲלִיךְ, צִלָּא סְפוּתֵי. אֶחָד זִיעָא, לְחַפְיָמִי. וּבְאַתֵּר
 דְּשָׂרִינָא, זַעִית. דְּשַׁבְּקֵנִי, לְיוֹם עָקָא. לְעַדָּן אֲסַקָּא גְלוּת עַמִּיהָ מִנִּי,
 יתְבַרְנָנִי: ^{יח} כִּי-תֵאֱנֶה לֹא-תִפְרָח וְאִין יָבוּל בְּגַפְנֵים כַּחֲשׁ
 מַעֲשֵׂה-זֵית וּשְׂדֵמּוֹת לֹא-עָשָׂה אֲכָל גִּזְרֵי מִמְכָּלָה עֲאֹן
 וְאִין בְּקָר בְּרַפְתֵּיָם: אֲרֵי מַלְכוּת בְּכָל, לֹא תַתְקִים. וְלֹא תַעֲבִיד
 שְׁלִטָּן, עַל יִשְׂרָאֵל. יתְקַטְלוּן, מַלְכֵי מְדִי. וְגַבְרֵי יוֹן, לֹא יַצְלַחוּן. יִשְׁתַּיְצוּן,
 רוּמָאִי. וְלֹא יִגְבוּן קְסוּמָא, מִירְשָׁלַם: ^{יט} וְאֲנִי בִיהוּהָ אֲעֵלוּזָה
 אֲגִילָה בְּאַלְהֵי יִשְׁעֵי: בְּכִין עַל נְסָא וּפְרַקְנָא דְּתַעֲבִיד לְמַשְׁיַחְךָ
 וְלִשְׂאָרָא דְּעַמְךָ דִּישְׁתְּאַרוּן, יוּדוּן לְמִימְרָ. אֲמַר נְבִיאָ וְאֲנָא בְּמִימְרָא דִּיִּי,
 אֲבוּעַ אֲדוּץ לֹא־הָא, עַבִּיד פְּרַקְנֵי: כִּי הוּהָ אֲדָנִי חִילִי וַיִּשֶׁם
 רַגְלֵי כַּאֲיֵלוֹת וְעַל-בְּמוֹתַי יִדְרַכְנִי לְמַנְצַח בְּנִגְיָנוֹתַי:

זולק הדקדוק: ^ט צִלְלוֹ. הקמץ רחב והלמ"ד נע ואין געיא בצד"י בתיגאן, כי הקמץ תנועה גדולה. ובמוסרה ג' וסימן 'צללו כעופרת' (שמ' טו-י'). צללו שפתי (חבקוק ג-טז). כאשר צללו שערי ירושלם (נחמיה יג-יט) ע"כ: אֲשֶׁר אָנוּחַ לְיוֹם צָרָה. בתרגום 'ובאתר דשרינא' כן ניקדוהו בכל הקדמוניות היו"ד קמץ, כאלו אמר ובאתר בית משרנא שהיה מקום קבוע שאני נח בו: ^י לֹא תִפְרָח. הרי"ש קמץ בזקף קטן, גם בירושלמיים: וּשְׂדֵמּוֹת. השי"ן בשבולת ימנית: ^י אֲעֵלוּזָה. העי"ן בשוא פשוט והוא נח, גם בירושלמיים: כִּי לְמַנְצַח. המ"ם בשוא נח בכל התיגאן, וכאלו קורא למ-נצח כב' תיבות:

אֱלֹהִים יי, דִּסְעִיד לִי בַחֵילָא. וּמְשׁוּי רְגְלִי, קְלִילִין פְּאַילַתָּא. וְעַל בֵּית
תַּקְפִּי יִקְימְנִי. לְדַדִּילְיָה נְצַחְנִין וגַּבְוַרְן קְדָמוֹהִי, אַנָּא מְנַגֵּן בְּתַשְׁבְּחָתִי:

(גַּאֲלָנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיּהּ, קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל):

עַל דָּא יִתְפְּרַד וְיִשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חַיָּא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלְמָא,
וְלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא:

מפטיר דשמיני עזרת

במדבר סימן כ"ט פסוק ל"ה - סימן ל פסוק א'

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תִּהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלָאכַת עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֵיהֶם אִשָּׁה רֵיחַ גִּיחַח לַיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כַּבָּשִׂים
בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה תָּמִים: מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לַפָּר לְאֵיל וְלַכֹּבָשִׂים
בַּמִּסְפָּרִים כַּמִּשְׁפָּט: וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד
וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבֹד מִנְדְרֵיכֶם
וְנִדְבָתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וְלִנְסֻכֵיכֶם וּלְשְׁלָמֵיכֶם: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּכָל אֲשֶׁר-צָוָה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בַּנְּבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאָמְרִים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמוֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבַנְּבִיאִי, הָאֵמֶת וְהַצֹּדֵק: (אמנ)

הפטרה דשמיני עזרת (בחול"ל)

במלכים א' סימן ח'

וַיְהִי | כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהַתְּפִיל אֶל-יְהוָה אֶת כָּל-
הַתְּפִלָּה וְהַתְּחִנָּה הַזֹּאת קָם מִלְּפָנֵי מִזְבַּח יְהוָה
מְפֹרֵעַ עַל-בְּרָכָיו וּכְפִיו פָּרְשׁוֹת הַשָּׁמַיִם: וְהוּא, כַּד שִׁיְצִי
שְׁלֹמֹה. לְצִלָּאָה, קָדָם יי. יְת. כָּל צִלּוֹתָא וּבְעוֹתָא, הָדָא. קָם. מִן קָדָם
מְדַבְּחָא דִּי, מַדְהוּהָ פְרִיעַ עַל בְּרַכּוּהֵי, וִידוּהֵי פְרִיסָן בְּצִלוֹ, לְצִית שְׁמִיָּא:

זולק הדקדוק: * קם מִלְּפָנֵי. הנו"ן באזלא לא בפשטא, כסת"י גם בירושלמיים:

ב ויעמד ויברך את כל-קהל ישראל קול גדול לאמר:
 וקם. וברך. ית, כל קהלא דישראל. קל רב, למימר: ג ברוך יהוה
 אשר נתן מנוחה לעמו ישראל בכל אשר דבר לא-נפל
 דבר אחד מכל דברו הטוב אשר דבר ביד משה עבדו:
 בריך יי. דיהב נחא, לעמיה ישראל. בכל, דמליל. לא בטיל, פתגמא
 חד. מכל, פתגמיה תקניא. דמליל. בידיא, דמשה עבדיה: ד יהי יהוה
 אלהינו עמנו כאשר היה עם-אבותינו אל-יעזבנו
 ואל-יטשנו: יהי מימרא דיי אלהנא, בסעדנא. כמא דהוה, בסעדא
 דאבהתנא. לא ישבקנא, ולא ירחקנא: ד להטות לבבנו אליו
 ללכת בכל-הרכיו ולשמור מצותיו וחקיו ומשפטיו אשר
 צוה את-אבותינו: לאפנאה לבנא, לדחלתיה. למהך בכל אורחן
 דתקנן קדמוהי. ולמטר פקודוהי וקמוהי, ודינוהי. דפקיד, ית אבהתנא:
 ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני יהוה קרבים
 אל-יהוה אלהינו יומם ולילה לעשות | משפט עבדו
 ומשפט עמו ישראל דבר-יום ביומו: ויהון פתגמי, אלין.
 דבעיתי, מן קדם יי. מתקבלין. קדם יי אלהנא, יימם ולילי. למעבד, דין
 עבדיה. ועלבן. עמיה ישראל, פתגם יום ביומיה: ד למען דעת כל-
 עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים אין עוד: בדיל. דיידעון,
 כל עממי ארעא. ארי יי, הוא אלהים. לית, עוד: ד והיה לבבכם
 שלם עם יהוה אלהינו ללכת בחקיו ולשמור מצותיו
 פיום הוה: ויהי לבכון, שלים. בדחלתא, דיי אלהנא. למהך בקימוהי.
 ולמטר פקודוהי, פיומא הדין: ט והמלך וכל-ישראל עמו
 זבחים זבח לפני יהוה: ומלכא. וכל ישראל, עמיה. מנכסין נכסת
 קדשין, קדם יי: ד ויזבח שלמה את זבח השלמים אשר זבח

זולק הדקדוק: ט והמלך. הוי"ו בגעיא: י את זבח. בצירי ושופר:

לַיהוָה בְּקֹר עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם אֲלֶף וְצֵאן מֵאָה וְעֲשָׂרִים אֲלֶף
 וַיַּחֲנֹכוּ אֶת־בֵּית יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּנְכַס שְׁלֹמֹה.
 יָת נְכַסֵּת קִדְשָׁיָא, דְּנַכְס קָדָם יי. תּוֹרֵי. תַּרְתִּין רַבּוּא, וּתְרִין אֲלַפִּין. וְעָנָא.
 תַּרְתָּא עֶסְרֵי רַבּוּא. וַחֲנִיכּוּ, יָת בֵּית מִקְדָּשָׁא דִּי יי. מִלְּכָא, וְכָל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: ❶ בַּיּוֹם הַהוּא קִדֵּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת־תּוֹד הַחֲצֵר אֲשֶׁר
 לְפָנָי בֵּית־יְהוָה בִּי־עֲשָׂה שֵׁם אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה
 וְאֶת חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים בִּי־מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לְפָנָי יְהוָה
 קָטַן מִהַכִּיל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת חֲלָבֵי
 הַשְּׁלָמִים: בַּיּוֹמָא הַהוּא. קִדִּישׁ מִלְּכָא, יָת גּוֹ דְרִתָּא. דְּקָדָם, בֵּית
 מִקְדָּשָׁא דִּי יי. אַרְי עֶבֶד תַּמָּן. יָת עֲלֵתָא, וְיָת מִנְחָתָא. וְיָת, תַּרְבִּי נְכַסֵּת
 קִדְשָׁיָא. אַרְי מִדְּבַחָא דְנַחֲשָׁא, דְּקָדָם יי. דְּחִיק. מִלְּסוּבְּרָא, יָת עֲלֵתָא וְיָת
 מִנְחָתָא. וְיָת, תַּרְבִּי נְכַסֵּת קִדְשָׁיָא: ❷ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בַעֲת־הַהִיא |
 אֶת־הַחֹךְ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהֵל גָּדוֹל מִלְּבֹא חֲמַת |
 עַד־נַחַל מִצְרַיִם לְפָנָי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת
 יָמִים אַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם: וְעֶבֶד שְׁלֹמֹה בְּעֵדְנָא הַהוּא, יָת חֲגָא. וְכָל
 יִשְׂרָאֵל עִמִּיהָ, קָהֵל רַב. מִמְּעֵלְנָא דְחֲמַת, עַד נַחֲלָא דְמִצְרַיִם. קָדָם, יי
 אֱלֹהֵנָא. שִׁבְעָא יוֹמִין חֲנֻכַּת בֵּיתָא, וְשִׁבְעָא יוֹמִין חֲגָא. אַרְבַּעַת עֶסְרֵי,
 יוֹמִין: ❸ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שָׁלַח אֶת־הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ
 וַיִּלְכוּ לְאַהֲלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
 עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ: בַּיּוֹמָא תַּמִּינְאָה, שָׁלַח
 יָת עַמָּא. וּבְרִיכּוּ, יָת מִלְּכָא. וְאַזְלוּ לְקְרוּיָהוֹן. כַּד חֲדָן, וְשִׁפִּיר לְבַהוֹן. עַל
 כָּל טַבְתָּא. דְּעֶבֶד יי, לְדָוִד עַבְדֵיהָ. וּלְיִשְׂרָאֵל, עִמִּיהָ:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל): (פְּרָקְנָא. יי עֲבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ קִדְשָׁא, דְּיִשְׂרָאֵל):
 עַל דָּא יַתְּבַרְדּ וַיִּשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קִדְשָׁא. דִּי לְעִילָא, חֵיא וְקִימָא. מְבַרְדּ הוּא לְעַלְמַס,
 וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא:

זֶלְקֵךְ הַדְּקָדוֹק: וַיַּחֲנֹכוּ הוּי"ו בַּגְּעִיא: ❶ בַּעֲת־הַהִיא. הַבִּי"ת בַּגְּעִיא:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנְבִיאֵי הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמז)

הפטרה דשחרית תשעה באב

בירמיה סימן ו'

כָּה אָמַר יְהוָה עֲמְדוּ עַל-דַּרְכֵי וּרְאוּ וּשְׂאֲלוּ |
לְנִתְבוֹת עוֹלָם אֵי-זֶה דַרְךְ הַטּוֹב וְלִכּוֹ-בָּהּ וּמִצְאוּ
מַרְגּוּעַ לְנַפְשְׁכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא נִלְדָּ: כְּדָנוּ, אָמַר יי. קוּמוּ עַל
אוֹרְחָן וְחַזּוּ וּשְׂאִילוּ, לְשִׁבְלֵי דְמֵן עֲלֵמָא. אֵידָא אוֹרְחָא דְתַקְנָא, וְהַלִּיכוּ
בָּהּ. וְאַשְׁכַּחוּ נִיחַ, לְנַפְשְׁכוֹן. וַאֲמְרוּ, לֹא נִיזִיל: ב וְהַקִּימְתִּי עֲלֵיכֶם
צַפִּים הַקְּשִׁיבוּ לְקוֹל שׁוֹפֵר וַיֹּאמְרוּ לֹא נִקְשִׁיב: וְאַקִּימִית
עֲלֵיכוֹן, מִלְפִּין. אֲצִיתוּ, לְמַלֵּי נְבִיאָא. וַאֲמְרוּ, לֹא נִקְבִיל: ג אֶסְרָ
אֲסִיפִם נְאֻם-יְהוָה אֵין עֲנָבִים בְּגֶפֶן וְאֵין תְּאֵנִים בַּתְּאֵנָה
וְהָעֵלָה נָבֵל וְאַתָּן לָהֶם יַעֲבְרוּם: שִׁיצָאָה אֲשִׁיצִינוּן, אָמַר יי.
וַיִּסּוּפוּן כַּמְסָף עֲנַבִּין מִגֶּפֶן, וּכְנַבְלָא מִתְּאֵנָה. וְכַטְרָף, מֵאֵילָן. עַל דִּיהֶבִית
לְהוֹן אוֹרִיתִי מִסִּינִי, וְעִבְרוּ עֲלָהּ: ד עַל-מָה אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבֵי הָאָסְפוּ
וְנָבוֹא אֶל-עָרֵי הַמְּבֻצָר וְנִדְמָה-שָׁם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
הִדְמָנוּ וַיִּשְׁקְנוּ מִי-רֹאשׁ כִּי חֲטָאנוּ לִיהוָה: עַל מָא, אֲנַחְנָא
יִתְבִּין. אֶתְפַּנְשׁוּ. וְנִיעוֹל. לְקַרוּיִן כְּרִיכּוֹן, וְנִשְׁתּוֹק תַּמָּן. אָרִי יי אֱלֹהֵנָא
אִיתִי עֲלֵנָא תְּבַר, וְאַבְהֵתְנָא. וְאַשְׁקִינָא כָּס דְלוֹט בִּישׁ כְּרִישֵׁי חוּיִן, אָרִי
חֲבֵנָא קָדָם יי: ה קוּנָה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעַת מִרְפָּה וְהִנֵּה
בְּעַתָּה: סַפְרָנָא לְשָׁלֵם, וְלִית טַב. לְעַדָן סְלִיחוֹת חוּבִין, וְהָא פְרַעְנוֹת
חֲטָאִין: ו מִדָּן נִשְׁמַע נַחְרַת סוּסִיו מְקוֹל מְצַהֲלוֹת אַבְיָרִיו

וזלך הדקדוק: כ כה אמר יי. חיבת 'כה' בשופר, ואין כאן פסיק: ו מדן נשמע. הדל"ת בפתח
בכל ספרי תימן:

רַעֲשָׂה כָּל-הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ עִיר
 וַיֵּשְׁבִי בָּהּ: עַל דְּפִלְחוֹ לְעַגְלִיָּא דְּבַדָּן. מֶלֶךְ בְּמִשְׁרֵיתֶיהָ יִסַּק עֲלֵיהוֹן,
 וַיְגַלֵּי יְתֵהוֹן. מִקָּל, מִפְּסוּעֵית גְּבֻרוּהִי. יוֹעוֹן, כָּל יְתֵבִי אַרְעָא. וַיִּיתוֹן.
 וַיְבִזוֹן, אַרְעָא וּמְלֵאָהּ. קְרוּיָא, וּדְיִתְבִּין בְּהוֹן: ^ז כִּי הִנְנִי מְשַׁלַּח בְּכֶם
 נְחָשִׁים צְפַעְנִים אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם לַחֵשׁ וְנִשְׁכּוּ אֶתְכֶם
 נְאֻם-יְהוָה: אֲרִי הָאֲנָא מְגָרִי בְכוֹן. עַמְמִין קְטוּלִין, כְּחִיוּן חֶרְמָנִין.
 דְּלִית לְהוֹן, לַחֲשָׂא. וַיִּקְטְלוּן יְתֵכוֹן, אָמַר יי: ^ח מִבְּלִיגִיתִי עָלַי יַגּוֹן
 עָלַי לְבִי דָוִי: עַל דְּהוּוּ מְלַעְגִין לְקַבִּיל נְבִיָּא, דְּמִתְנַבֵּן לְהוֹן. דְּוֹנָא
 וְתִינַחְתָּא אִיתִי לְהוֹן, מִן קָדָם חוֹבִיָּהוֹן. עֲלִיהוֹן אָמַר נְבִיָּא, לְבִי דָוִי:
^ט הִנֵּה-קוֹל שׁוֹעֵת בַּת-עַמִּי מֵאֶרֶץ מְרַחֲקִים הִיְהוּה אֵין
 בְּצִיּוֹן אִם-מְלָכָה אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעֵסוּנִי בְּפִסְלֵיהֶם
 בְּהַבְלֵי נְכָר: הָא קָל, צוּחַת כְּנִשְׁתָּא דְעַמִּי. מֵאַרְע, רַחֲיקָא. נְבִיָּא,
 אוֹכַח יְתֵהוֹן. הַשְּׂכִינְתָּא דִּי, לִית בְּצִיּוֹן. אִם מְלָכָה, לִית בָּהּ. מְדִין. מְרָגוּן
 קְדָמִי: בְּצַלְמֵי־הוֹן, בְּפִלְחוֹן טְעוּתָא: ^י עֶבֶר קָצִיר כָּלָה קִיץ
 וַאֲנַחְנוּ לֹוא נוֹשְׁעָנוּ: אָמַרְת כְּנִשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל. עָדָא זְמָנָא, שְׁלִים
 קָצָא. וַאֲנַחְנָא, לָא מִתְפָּרְקִין: ^{יא} עַל-שֹׁבֵר בַּת-עַמִּי הַשְּׂבָרְתִי
 קְדָרְתִי שִׁמָּה הַחֲזַקְתָּנִי: אָמַרְת יִרְשָׁלַם. עַל תְּבַר כְּנִשְׁתָּא דְעַמִּי,
 אוֹדְעוּעִית. אֶתְחַפִּיאוּ אִפִּי אֶפְרוּס, אֶפְמִין בְּקִדְרָא. אֶשְׁתַּמְמוּ, אַחְדַּתְנִי:
^{יב} הַצָּרִי אֵין בְּגִלְעָד אִם-רַפָּא אֵין שֵׁם כִּי מַדּוּעַ לָא
 עָלְתָה אֲרַכְת בַּת-עַמִּי: אָמַר יִרְמְיָה נְבִיָּא. דְּלִמָּא לָא אִית לִי
 עוֹבְדִין טְבִין, לְמַבְעֵי עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל. הָלָא מְחַמִּיד הוּיְתִי לְאַלְפְּנִיָּה
 דְּאַלְיָה נְבִיָּא, דְּמַגְלַעַד. דְּפִתְגְמוּהִי, אַנוּן אָסוּתָא. אֲרִי עַל דְּלָא תְּבוּ.
 זֶלְק הַדְּקֻדּוֹק: ^ט שׁוֹעֵת בַּת עַמִּי. הַשִּׁי"ן כְּנַעֲיָא בְתִיגָאן וּבִירוּשְׁלַמִּיִם (וְהַשּׁוֹא נַח):
 הִיְהוּה. אֵין שׁוֹא תַחַת הַיּוֹ"ד וְלַכֵּן אֵינָה יוֹצֵאָה בְּמַבְטָא וְהִיא נַחַה. וְכֵן כְּתוּבוּ בְעַלֵּי הַדְּקֻדּוֹק:
 הִכְעֵסוּנִי. בְּסַפֵּר מְדוּיִק חֶסֶר יוֹ"ד, וְכֵן בִּירוּשְׁלַמִּיִם. וְכֵן נִמְסַר שֵׁם 'לְחֹרֵד חֶסֶר יוֹ"ד'. וְעִיקַר:
^{יג} אֲרַכְת. בְּס' מְדוּיִק חֶסֶר וַי"ו, וְכ"ה בִּירוּשְׁלַמִּיִם. וּמְסִיר עֲלֵיהּ 'לְחֹרֵד חֶסֶר'. וְעִיקַר:

שְׂמוֹ דְּמִוּר. (ט) הִיְהוּה אֵין בְּצִיּוֹן. הַיּוֹ"ד נִבְלַעַת בְּקִרְיָאָה. כְּאִילוּ כְּתוּב הַדּוּנִי.

בְּכִין לֹא סְלִיקַת אָסוּ, לְמַחַת כְּנִשְׁתָּא דְעַמִּי: ^{יג} מִי־יִתֵּן רֵאשִׁי מַיִם
וְעֵינַי מְקוֹר דְּמַעָּה וְאַבְכָּה יוֹמָם וְלַיְלָה אֶת חֲלָלֵי בֵּת־עַמִּי:
מִן יִתֵּן רֵישִׁי, כְּנַחַל דְּמִין. וְעֵינַי, כְּמַבּוּעַ דְּמַעֲן. וְאַבְכִי, יוֹמָם וְלַיְלָה, עַל
קְטִילֵי, כְּנִשְׁתָּא דְעַמִּי: ^{יד} מִי־יִתְּנֵנִי בְּמִדְבָּר מְלוֹן אֲרָחִים
וְאַעֲזֹבָה אֶת־עַמִּי וְאֵלֶכָה מֵאַתָּם פִּי כָּלִם מְנַאֲפִים עֲצָרַת
בְּגָדִים: מִן יִתְּנֵנִי בְּמִדְבָּרָא. בֵּית מְבַתוּת, עָדֵי אֲוֹרְחָן. וְאַשְׁבוּק, יֵת
כְּנִשְׁתָּא דְעַמִּי. וְאַהֲדָ, מְלוֹתְהוֹן. אָרִי כְּלֵהוֹן זְנַאֲיִן. סִיעַת, שְׁקָרִין:
^{טו} וַיִּדְרְכוּ אֶת־לְשׁוֹנָם קִשְׁתָּם שְׁקָר וְלֹא לְאַמוּנָה גָּבְרוּ
בְּאַרְצָן פִּי מִרְעָה אֶל־רְעָה | יֵצְאוּ וְאַתִּי לֹא־יִדְעוּ נְאֻם־
יְהוָה: וְאַלִּיפוּ יֵת לִישְׁנֵהוֹן, פְּתַגְמֵי שְׁקָר. דְּמִן אַנוּן, כְּקִשְׁתִּי נְכִילָא. וְלֹא
לְהִימְנוּתָא, תְּקִיפוּ בְּאַרְעָא. אָרִי מִבְּשִׁתָּא לְבִשְׁתָּא נִפְקוּ. וּמִדַּע דְּחֲלָתִי
לֹא אֵילְפוּ, אָמַר יי: ^{טז} אִישׁ מִרְעָהוּ הִשְׁמָרוּ וְעַל־כָּל־אֶחָא־
תְּבַטְחוּ פִּי כָּל־אֶחָא עֲקוּב יַעֲקֹב וְכָל־רַע רְכִיל יִהְלֹךְ: גְּבַר
מִחֲבַרְיָה, אִסְתְּמָרוּ. וְעַל כָּל אֶחָא, לֹא תִתְרַחֲצוּן. אָרִי כָּל אֶחָא, מִכְּמִן
כְּמִין. וְכָל רְחִים, בְּנִכִּילוּ מִהֲלִיד: ^{יז} וְאִישׁ בְּרַעְהוּ יִהְתְּלוּ וְאַמַּת
לֹא יִדְבְּרוּ לְמִדּוּ לְשׁוֹנָם דְּבַר־שְׁקָר הֶעֱוָה נְלָאוּ: וּגְבַר בְּחֲבַרְיָה,
מִשְׁקָרִין. וְקִשְׁטָא, לֹא מְמַלְלִין. אֵלִיפוּ לִישְׁנֵהוֹן. פְּתַגְמֵי שְׁקָר, אִטְפְּשוּ
טַעוּ: ^{יח} שְׁבַתְךָ בְּתוֹךְ מְרֵמָה בְּמְרֵמָה מֵאַנוּ דַּעַת־אוֹתִי
נְאֻם־יְהוָה: יִתְבִּין בְּבִתִּי כְּנִישְׁתְּהוֹן, וּמִשְׁתַּעֵן עַל עֲוִיתְהוֹן. בְּנִכְלִין:
מְסַרְבִּין לְמִדַּע דְּחֲלָתִי, אָמַר יי: ^{יט} לִכֵּן כֹּה אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת
הִנְנִי צוֹרְפִם וּבְחַנְתִּים פִּי־אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בֵּת־עַמִּי:

זולק הדקדוק: ^{יג} ועיני מקור דמעה. התרגום שלנו 'ועיני כמבוע דמען' הדל"ת והמ"ם
בחירק (הדל"ת בחירק והמ"ם נחה) ודו"ק. והתרגום נקט נחל דמיין ומבוע דמען. ואם הדל"ת
בקמץ, לא ידענו מהו זה המקור. ולא בא לסתום אלא לפרש: חללי בת עמי השוא שבלמ"ד
נע, מפני המאריך שקדמו, וכן כתב הרד"ק: ^{טו} עקוב יעלב. העי"ן בשוא פשוט לבד, והוא נח:
^{יז} הנני צורפם ובחנתים. התרגום 'וצריף להון ובחר להון' ובחר ברי"ש בכל התיגאן. ועיין
בתרגום 'והבאתי את השלשית' בהפטרות יום א' דסכות (פס' א):

בְּכִין. כְּדָנָן אָמַר, יי צְבָאוֹת. הָאֲנָא מִיִּתִי עֲלִיהוֹן עָקָא, וְצָרִיף לְהוֹן, וּבְחַר לְהוֹן. אָרִי אִיכְדִין אֲעֵבִיד, מִן קָדָם חוּבִי, כְּנִשְׁתָּא דְעַמִּי: ב תִּין (כ' שוחט) שְׁחוּט לְשׁוֹנִם מְרָמָה דְבַר בְּפִיו שְׁלוֹם אֶת־רַעְהוֹ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יִשִּׁים אֲרָבוֹ: כְּגִיר דְמַחְרָף. לִישְׁנָהוֹן, נִכְלִין מְחֻשֵׁב. בְּפִמְהוֹן. שְׁלָמָא גְבַר עִם חֲבֵרִיה, מְמַלְלִין. וּבְמַעוּהִי, מְשׁוּי כְּמִינְתִּיה: כ א הֶעֱלֵ-אֱלֹה לֹא-אֶפְקַד-בָּם נְאֻם-יְהוָה אִם בְּגוֹי אֲשֶׁר-כֹּזֵה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשֵׁי: הֶעֱלֵ אֱלִין לָא אֲסַעַר לְאִיתָאָה עֲלִיהוֹן בִּישָׂא, אָמַר יי. אִם מִן עַמָּא, דְכִדִּין עוֹבְדִיהוֹן, לָא אֶתְפָּרַע מִנְהוֹן, כְּרַעוּתִי: כ ב עַל-הַהָרִים אִשָּׁא בְכִי וְנָהִי וְעַל-נְאוֹת מְדַבֵּר קִינָה כִּי נִצְתּוּ מִבְּלִי-אִישׁ עוֹזֵר וְלֹא שָׁמְעוּ קוֹל מְקַנְהָ מַעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד-בְּהֵמָה נִדְדוּ הַלְכוּ: עַל טוֹרֵיָא אָנָּא מְרִים קָלִי, בְּכִי וּמַצּוֹח. וְעַל דִּירוֹת מְדַבְּרָא, אֱלִיא. אָרִי צְדִיאָא, מִבְּלִי אָנִישׁ דְּעָדִי. וְלֹא אֲשַׁתְּמַע קָל בְּעִירָא, בְּאַרְעֵהוֹן. מַעוֹפָא דְשָׁמַיָא, וְעַד בְּעִירָא. אֲטַלְטְלוּ, גְלוּ: כ ג וְנִתְתִּי אֶת-יְרוּשָׁלַם לְגִלִים מְעוֹן תַּנִּים וְאֶת-עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן שְׁמָמָה מִבְּלִי יוֹשֵׁב: וְאֶתֵּן יַת יְרֻשָׁלַם. לְיַגְרִין, מְדוֹר יְרוּרִין. וְיַת קְרוּיָא דְבֵית יְהוּדָה. אֶתֵּן לְצָדוּ, מִבְּלִי יְתִיב:

ז'לק הדקדוק: כ נדדו. הקמץ רחב והשווא שבדל"ת נע כי הוא פעל עבר, על משקל חרבו פני האדמה (בראשית ח, יג): כ ג לְגִלִים מְעוֹן תַּנִּים. התרגום 'ליגרין מדור ירורין' ה"ג בכל ההפטרות הקדמוניות בשני רישיון. לא בדל"ת בסוף. וראיתי ברש"י בכתובות דף מ"ט דפירש מעון תנים מתרגמינן מדור ירודין. ולענ"ד שאין הכרח לגרוס בדל"ת דאפשר דטעות בדפוס. אלא שבערוך הביא זה בערך יר"ד, (מוכח דגריס לה בדל"ת). וגם מזה אין הכרח לשנות גירסתינו, ומצינו הרבה שינויים בגירסת הגמ' בין רש"י והערוך, במס' פסחים ויין הרבה וכו' מפני שגורר המאכל וגרסי' לה ברי"ש. ובערוך גריס לה בדל"ת בערך גר"ד. גם בשבת דף קנ"ב אסקיה בנגידא. גם בגטין גבי בלעם אסקיה בנגידא. בכל הספרים גרסי' בדל"ת, והערוך הביאו בערך (נ)ג"ר. היתכן לשבש כל הספרים בשביל זה, פשיטא שאין הכרע, דשם בעלמא הוא, או על שם העליה נקרא כן. ולעולם דכ"ע מודו דלית לן לשנויי גירסת אבותינו. וכיוצא בזה כתב הרב הערוך בשורש (בערך) נגר כי הנחל נקרא נגר יעו"ש, וכ' עליו המתורגמן ואנו לא מצאנוהו רק בדל"ת ע"ש. וכבר כ' הרמב"ן בס' המלחמות ביבמות דף תי"א דאין משיבין מגירסא לאחרת ע"ש. ולעולם אין הכרע ולא הכרח בשינוי הנוסחאות אפ' לענין דינא, כ"ש במלתא דלאו בדינא משתעיא. שוב ראיתי בתרגום שנדפס עם רד"ק דגריס ברי"ש בסוף:

בְּדִ מִי־הָאִישׁ הַחֲכָם וַיִּבֶן אֶת־זֹאת וְאֲשֶׁר דִּבֶּר פִּי־יְהוָה
 אֵלָיו וַיִּגְדֶּה עַל־מֶה אֲבִדָה הָאָרֶץ נִצְתָה כַּמְדַּבֵּר מִבְּלִי
 עֵבֶר: מִן גֹּבֵר דְּחַפְסִים, וַיִּסְבֵּר יֵת דָּא. וּדְאֵת־מַלְלָל, מִן קָדָם יֵי. עֲמִיָה,
 וַיְחַוִּינָהּ. עַל מָא, חֲרוּבַת אַרְעָא. צְדִיאַת כַּמְדַּבְּרָא, מִבְּלִי עָדִי:
 כֹּה וַיֹּאמֶר יְהוָה עַל־עֲזֹבֶם אֶת־תּוֹרֹתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי
 לְפָנֵיהֶם וְלֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְלֹא־הִלְכוּ בְּהִ: וַאֲמַר יֵי. עַל
 דְּשִׁבְקוּ, יֵת אֲוִרִיתִי. דִּיהֲבִית, קְדָמִיהוֹן. וְלֹא קִבְּלוּ לְמִמְרִי, וְלֹא הִלְכוּ
 בְּהִ: כֹּה וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי שְׂרָרוֹת לִבָּם וְאַחֲרֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר
 לְמַדּוּס אֲבוֹתָם: וַאֲזָלוּ. בְּתַר, הֲרַהוּר לְבַהוֹן. וּבְתַר, בְּעֲלִיאָ.
 דְּאֵלִיפּוֹנוֹן, אֲבַהֲתַהוֹן: כֹּה לִכֹּן כֹּה־אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל הֲנִי מֵאֲכִילֶם אֶת־הָעֵם הַזֶּה לַעֲנָה וְהַשְׁקִיתִים
 מִי־רֹאשׁ: בְּכִין. כְּדָנָן אָמַר. יֵי עֲבָאוֹת, אֱלֹהֵא דִישְׂרָאֵל. הָאֲנָא מִיִּתִי
 עָקָא. עַל עֲמָא הַדִּין, מָרָר כְּגַדִּין. וְאֲשִׁקִּינוֹן כָּס דְּלוּט בִּישׁ, כְּרִישֵׁי חוּיִן:
 כֹּה וְהַפְּצוֹתִים בְּגוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ הֵמָּה וְאֲבוֹתָם
 וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת־הַחֶרֶב עַד פְּלוֹתִי אוֹתָם: וְאֲבַדְרָנוֹן,
 בִּינֵי עַמְמֵיא. דְּלֹא יָדְעוּ. אֲנוֹן, וְאֲבַהֲתַהוֹן. וְאֲגֵרִי בְּתַרִּיהוֹן, דְּקַטְלִין
 בְּחַרְבָּא. עַד דְּאֲשִׁיצִי, יֵתַהוֹן: כֹּס כֹּה אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת
 הַתְּבוֹנָנוּ וְקִרְאוּ לְמִקּוֹנָנוֹת וְתִבּוֹאֵינָה וְאֶל־הַחֲכָמוֹת
 שְׁלַחוּ וְתִבּוֹאֵנָה: כְּדָנָן אָמַר, יֵי עֲבָאוֹת. אֲסַתְּפִלוּ. וְקִרוּ לְאֵלֵיִתָּא,
 וַיִּתֵּן. וְלַחֲפִימְתָא שְׁלַחוּ, וַיִּיתוֹן: ל וְתַמְהֲרָנָה וְתַשְׁנָה עֲלִינוּ נְהִי
 וְתַרְדָּנָה עֵינֵינוּ דְּמַעָה וְעַפְעַפִּינוּ יִזְלוּ־מִים: וַיּוֹחִין. וַיִּשְׁלָן
 עֲלֵנָא, אֵלִיא. וַיִּשְׁגָּרֵן עֵינָנָא, דְּמַעִין. וְגִלְגְּלִי עֵינָנָא, יִגְרָן מִיָּא:
 לֹא כִי קוֹל נְהִי נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן אֵיךְ שִׁדְדָנוּ בְּשָׁנוּ מְאֹד

זֶלְקָה הַדְּקָדוֹק: כֹּה וְלֹא הִלְכוּ בְּהִ. תִּיבַת 'הִלְכוּ' מִלְעִיל: כֹּה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם. תִּיבַת 'וְשִׁלַּחְתִּי'
 מִלְרַע: כֹּס וְקִרְאוּ לְמִקּוֹנָנוֹת. אֵינן מֵאֲרִיךְ בְּלִמְ"ד בִּסְת"י גַם בִּירוּשְׁלַמִּים. וְא"כ הַשּׁוֹא שְׁבַמ"ם נַח,
 וְזו דַּעַת בֶּן אֲשֶׁר. וּבכ"ד גְּדוּל מִיחֲלָפָא שִׁיטְתִּיָּהוּ:

כִּי־עֲזַבְנוּ אֶרֶץ בְּי הַשְּׁלִיכּוּ מִשְׁכְּנֹתֵינוּ: אָרִי קָל אֵלֶיָּא.
 אֲשַׁתְּמַע מְצִיּוֹן, אֵיכָדִין אֲתַבְּוִיזְנָא. בְּהִיתְנָא לְחַדָּא, אָרִי חֲרוּבַת אַרְעֵנָא.
 אָרִי צְדִיאָה, בִּירְנִיתְנָא: לֵב כִּי־שָׁמְעָנָה נְשִׁים דְּבַר־יְהוָה וְתִקַּח
 אָזְנֵכֶם דְּבַר־פִּי וְלִמְדָנָה בְּנוֹתֵיכֶם גְּהִי וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ
 קִינָה: אָרִי שְׁמַעָא נְשִׂיא, פְּתַגְמָא דִּי. וְתַצִּית אֲדַנְכוּן, לְמִלֵּי נְבִיזָה.
 וְאֵלִיפָא לְבַנְתְּכוּן, אֵלֶיָּא. וְאֲתַתָּא לְחִבְרַתָּהּ, עֲנוּיָא: לֵב כִּי־עָלָה מוֹת
 בְּחַלּוֹנֵינוּ בָּא בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ לְהַכְרִית עוֹלָל מְחוּיָן בְּחוּרִים
 מִרְחֻבוֹת: אָרִי סְלִיק מוֹתָא, בְּחַרְפְּנָא. עַל, בְּבִירְנִיתְנָא. לְשִׁיצָאָה
 יְנוּקִין, מְשׁוּקָא. עוֹלִימִין, מִרְחוּבֵין: לֵב דְּבַר כֹּה נְאֻם־יְהוָה וְנִפְלָה
 נְבִלַת הָאָדָם כְּדָמָן עַל־פְּנֵי הַשָּׁדָה וּכְעַמִּיר מֵאַחֲרֵי
 הַקּוֹצֵר וְאִין מְאֻסְרִי: אֲתַנְבִּי. כְּדָנָן, אָמַר יי. וְתַתְרַמִּי, נְבִילַתָּא
 דְּאִנְשָׁא. כְּזִיבַל מְבַדֵּר, עַל אִפֵּי חַקְלָא. וּכְעַמִּירָא, מִפְתֵּר חֲצוּדָא, וְלִית
 דְּמַכְנִישׁ: לֵב כֹּה | אָמַר יְהוָה אֱל־יִתְהַלֵּל חַכְמָתוֹ בְּחַכְמָתוֹ
 וְאֱל־יִתְהַלֵּל הַגְּבוּר בְּגְבוּרָתוֹ אֱל־יִתְהַלֵּל עֲשִׂיר בְּעֲשָׂרוֹ:
 כְּדָנָן, אָמַר יי. לֹא יִשְׁתַּבַּח חֲפִימָא, בְּחַכְמָתִיהָ. וְלֹא יִשְׁתַּבַּח גְּבַרָא,
 בְּגְבוּרָתִיהָ. לֹא יִשְׁתַּבַּח עַתִּירָא, בְּעַתְרִיהָ: לֵב כִּי אִם־בְּזֹאת יִתְהַלֵּל
 הַמֵּתְהַלֵּל הַשֶּׁבַל וְיַדַּע אוֹתוֹ כִּי אֲנִי יְהוָה עֲשֵׂה חֶסֶד
 מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּאֶרֶץ כִּי־בֵאלֹהֵי חֲפִצְתִּי נְאֻם־יְהוָה: אֵלֶהִין
 בְּרָא, יִשְׁתַּבַּח דְּמִשְׁתַּבַּח. דְּחַכְמִים, וְאוֹלִיף לְמַדַּע דְּחַלְתִּי. אָרִי, אָנָּא יי.
 עֲבִידְנָא חֶסֶדָא. וְדִין דְּקִשׁוּט וְזָכוּ, בְּאַרְעָא. אָרִי בְּאֵלִין רְעוּא קְדָמִי, אָמַר
 יי:

(גְּאֵלָנוּ יְהוָה עֲבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי עֲבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

עַל דָּא יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חֵיא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וְלְעָלְמֵי עֲלַמְיָא:

